

16^η Ετήσια Παγκόσμια Έρευνα της PwC για τους Διευθύνοντες Συμβούλους
Τρίτη μελέτη για την Ελλάδα

Στροφή προς την Ανάκαμψη

Φεβρουάριος 2013

Περιεχόμενα

Εισαγωγικό σημείωμα	4
Κύρια συμπεράσματα	5
Σημείο καμπής για την Ανάπτυξη	6
Πολιτικές και οικονομικές προκλήσεις	10
Κράτος και Ιδιωτικός Τομέας	16
Αποφάσεις σε περίοδο κρίσης	24
Υπάρχουν σήμερα ηγετικές μορφές;	32
Σκέψεις και προβληματισμοί:	36
<i>Γιάννης Κωστόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος, Ελληνικά Πετρέλαια</i>	<i>37</i>
<i>Δρ. Ιωάννης Κούστας, Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος, Danaos Corporation</i>	<i>41</i>
Η ταυτότητα της έρευνας	44
Μελέτες της PwC ελληνικού ενδιαφέροντος	45
Σχετικά με την PwC	46
Στοιχεία επικοινωνίας	46

Για να εξυγιάνουμε την οικονομία, χρειάζεται να αλλάξει το Κράτος και να κινητοποιηθούν κεφάλαια για επενδύσεις στους υγιείς τομείς, βάσει ενός μακροχρόνιου αναπτυξιακού σχεδίου.

Εισαγωγικό σημείωμα

Να αλλάξει η νοοτροπία σχετικά με την επιχειρηματικότητα

Για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, η PwC, στο πλαίσιο της ετήσιας παγκόσμιας έρευνάς της για τους διευθύνοντες συμβούλους, εκπόνησε μελέτη ειδικά για την Ελλάδα. Η μελέτη αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον φέτος, καθώς η διεξαγωγή της συνέπεσε με την πρόσφατη απόφαση στήριξης της Ελλάδας και εκταμίευσης της δόσης από την Ευρωζώνη. Η απόφαση αυτή είχε θετική επίπτωση στη γενικότερη ψυχολογική κατάσταση του επιχειρηματικού κόσμου – όπως καταδεικνύει η σύγκριση με τα αντίστοιχα αποτελέσματα της μελέτης πέρυσι.

Ευχαριστώ όλους όσους μας τίμησαν με τη συμμετοχή τους στην έρευνα και τα σχόλιά τους.

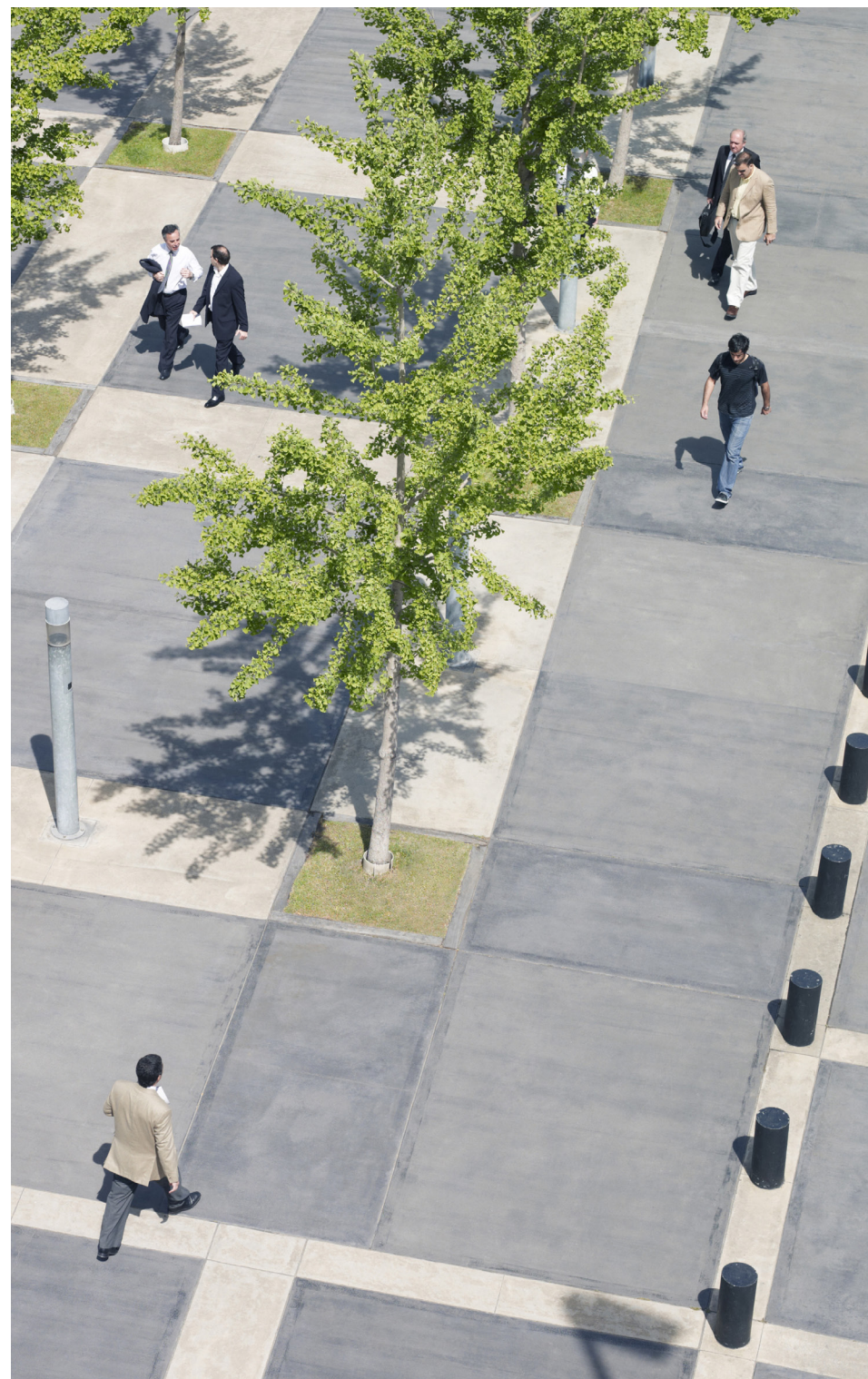
Θα ήθελα να επισημάνω δύο από τα κύρια μηνύματα της μελέτης για την Ελλάδα.

Πρώτον, ότι ο Ιδιωτικός Τομέας, παρά τις αντίξοες συνθήκες, αρχίζει να βλέπει το μέλλον αισιόδοξα επηρεασμένος από το θετικό κλίμα που δημιουργείται από τη σταθεροποίηση της δημοσιονομικής κατάστασης και απομάκρυνσης του κινδύνου εξόδου από το ευρώ.

Το δεύτερο συμπέρασμα είναι ότι για μπορέσουμε να εξυγιάνουμε την οικονομία, θα πρέπει το θετικό κλίμα να συνδυαστεί άμεσα με ενέργειες που θα ενθαρρύνουν την επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις. Αυτό σημαίνει μετασχηματισμό του Κράτους, και μάλιστα γρήγορα, αλλάζοντας νοοτροπία και διευκολύνοντας την επιχειρηματικότητα με κάθε δυνατό τρόπο – σταθερό φορολογικό καθεστώς, ρευστότητα, στήριξη εξαγωγών, προαγωγή επενδύσεων, απλοποίηση διαδικασιών. Μόνο έτσι θα κινητοποιηθούν κεφάλαια τα οποία θα τοποθετηθούν στην ελληνική οικονομία με την ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών, τη σταδιακή μείωση του ελληνικού κινδύνου και την αποκατάσταση θετικών προοπτικών για την οικονομία.

Πιστεύω ότι τα συμπεράσματα αυτής της μελέτης θα τύχουν της απαραίτητης προσοχής από όλους τους φορείς και θα αποτελέσουν μέρος της προσπάθειας για την αναμόρφωση και ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Μάριος Ψάλτης
Διευθύνων Σύμβουλος
PwC Ελλάδος

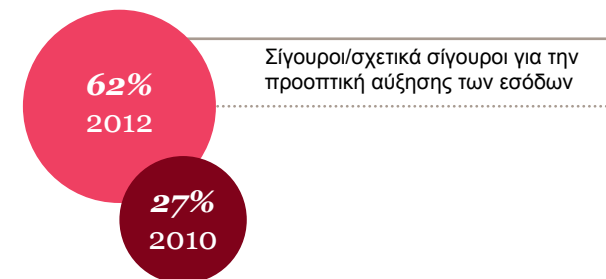
Κύρια συμπεράσματα

- Οι διευθύνοντες σύμβουλοι των επιχειρήσεων στην Ελλάδα βλέπουν το μέλλον με αισιοδοξία, μέσα σε ένα ρεαλιστικό πλαίσιο. Δηλώνουν περισσότερο σίγουροι για τις προοπτικές ανάπτυξης των επιχειρήσεών τους, σε σύγκριση με τις δύο προηγούμενες χρονιές (2011, 2010).
- Όμως είναι ιδιαίτερα σκεπτικοί για την πορεία της διεθνούς οικονομίας και ανήσυχoi για την αστάθεια της οικονομικής ανάπτυξης και το δημόσιο χρέος της Ελλάδας, καθώς και για τους κινδύνους κοινωνικών αναταραχών.
- Οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν είναι η αδυναμία χρηματοδότησης και η φορολογική επιβάρυνση. Θεωρούν ότι ενδεχόμενες κοινωνικές αναταραχές αποτελούν σοβαρό κίνδυνο με πολύ αρνητικές επιπτώσεις στην ελληνική αγορά.
- Η αυξανόμενη ανεργία στον Ιδιωτικό Τομέα είναι ένα φλέγον θέμα για το οποίο τα ανώτατα στελέχη των επιχειρήσεων ζητούν τη συνεργασία και υποστήριξη του Κράτους.
- Βρισκόμαστε σε ένα κρίσιμο σημείο, όπου η Κινητοποίηση Κεφαλαίων έχει ζωτική σημασία για την επιτυχία των ελληνικών επιχειρήσεων με την ανάκαμψη της οικονομίας.
- Οι διευθύνοντες σύμβουλοι πιστεύουν ότι το Κράτος πρέπει να κάνει περισσότερα για να προσελκύσει τις ξένες επενδύσεις. Και δυστυχώς η Ελλάδα παραμένει ακόμη πολύ χαμηλά στη λίστα των ελκυστικών χωρών, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας.

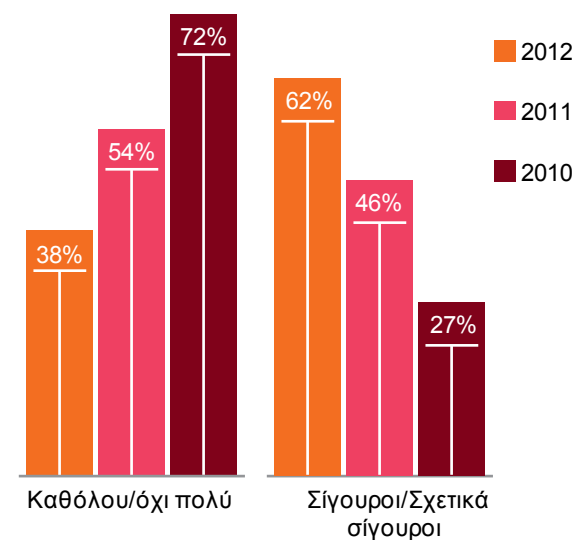
Σημείο καμπής για την Ανάπτυξη

Μετά από δύο χρόνια, οι διευθύνοντες σύμβουλοι βλέπουν το άμεσο μέλλον θετικά

Η μελέτη της PwC αρχίζει με ένα ενθαρρυντικό μήνυμα για την ελληνική αγορά: Για πρώτη φορά, μετά από δύο χρόνια, ένας σημαντικός αριθμός διευθυνόντων συμβούλων αρχίζει να βλέπει το άμεσο μέλλον θετικά. Κατά το χρονικό διάστημα που διεξήχθη η έρευνα, Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2012, το κλίμα στην αγορά αντιστρέφεται σημαντικά από το αντίστοιχο του 2010.

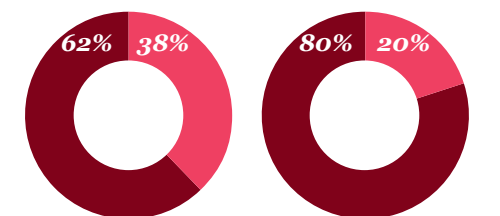
Πόσο σίγουροι είστε για την προοπτική αύξησης των εσόδων της επιχείρησής σας κατά τους επόμενους 12 μήνες;

Πόσο σίγουροι είστε για την προοπτική αύξησης των εσόδων της επιχείρησής σας κατά τους επόμενους 12 μήνες και τα επόμενα 3 χρόνια;

- Σίγουροι / Σχετικά σίγουροι
- Καθόλου / όχι πολύ

Ελλάδα 2012

Η αναστροφή της έντονα πτωτικής πορείας της οικονομικής δραστηριότητας της Ελλάδας και η σταδιακή μετάβαση σε ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο προϋποθέτουν την ανάκαμψη της επενδυτικής δαπάνης στη χώρα μας.

Η ανάκαμψη των επενδύσεων θα προηγηθεί της σταθεροποίησης άλλων τμημάτων της οικονομικής δραστηριότητας και θα αποτελέσει σηματορρό της εξόδου από την ύφεση.

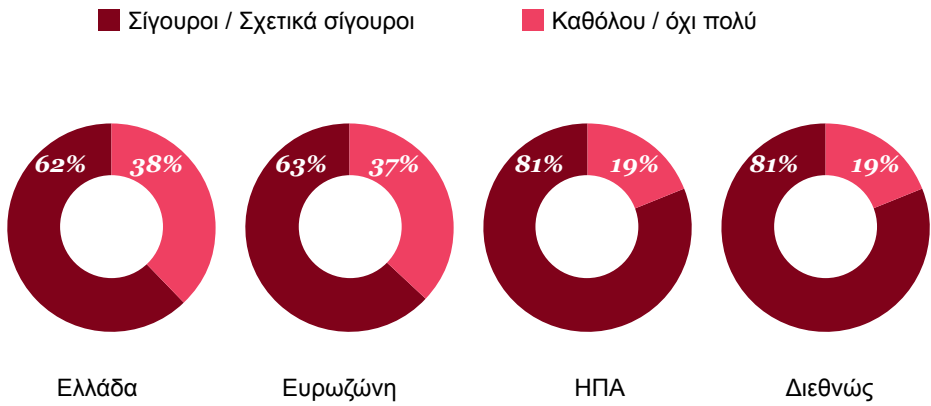
Η διεθνής εμπειρία καταδεικνύει ότι οι φορείς των επιχειρηματικών και επενδυτικών αποφάσεων είναι αυτοί που θα συλλάβουν και θα αντιδράσουν στις πρώτες σαφείς ενδείξεις βελτίωσης των προοπτικών της οικονομίας, τροφοδοτώντας την ανάπτυξη. Ενδεχόμενη προσέλκυση κεφαλαίων από το εξωτερικό για επενδύσεις στη χώρα, θα αποτελούσε και την πλέον καταλυτική ένδειξη ότι έχουμε φτάσει πλέον το πολυπόθητο σημείο καμής που σηματοδοτεί την επάνοδο της οικονομίας σε μια βιώσιμη αναπτυξιακή τροχιά. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό και με την ομαλοποίηση της δημόσιας επενδυτικής δραστηριότητας, θα αποτελέσουν αναγκαίες συνθήκες για το μετασχηματισμό της παραγωγικής βάσης της οικονομίας και την ανάσχεση της ανεργίας στη χώρα μας.

Αλέξανδρος Τουρκολιάς, Διευθύνων Σύμβουλος, Εθνική Τράπεζα

Η έρευνα δείχνει επίσης ότι η τάση στην Ελλάδα συμβαδίζει με την Ευρωζώνη.

Πόσο σίγουροι είστε για την προοπτική αύξησης των εσόδων της επιχείρησής σας κατά τους επόμενους 12 μήνες;

Οι διευθύνοντες σύμβουλοι στην Ελλάδα πιστεύουν ότι κατά τους επόμενους 12 μήνες, οι επιχειρηματικές ευκαιρίες υπάρχουν μέσα στην οργανική ανάπτυξη στην εγχώρια αγορά, που βασίζεται στη βελτίωση της λειτουργικής αποδοτικότητας και αναδιάρθρωσης, στη δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών, στις στρατηγικές συμμαχίες, εξαγορές και συγχωνεύσεις.

Οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, το ασφαλιστικό και το φορολογικό σύστημα αποτελούν σοβαρές προσπάθειες για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Δεν αρκούν όμως για να καταστεί διατηρήσιμη η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σε μακροχρόνια βάση. Ειδικά σε συνθήκες σκληρού νομίσματος, όπως το ευρώ.

Η οικονομία έχει ανάγκη από μεγαλύτερες και καθετοποιημένες δραστηριότητες για την επίτευξη συνεργειών κόστους, αλλά και εσόδων. Χρειάζεται τεχνολογία, σύγχρονες μορφές οργάνωσης και διαχείρισης, φθηνότερο δανεισμό, ποιότητα προϊόντων, συστηματική πληροφόρηση και γνώση των αγορών, δίκτυα πρόσβασης στις διεθνείς αγορές. Χρειάζεται, τελικά, ισχυρές κεφαλαιακά επιχειρήσεις, που σε συνθήκες αβεβαιότητας και χαμηλού ενδιαφέροντος για νέες επενδύσεις, μπορεί να φέρουν το βάρος της αναδιάρθρωσης της οικονομίας.

Συνεπώς, η εφαρμογή μέτρων που θα ενθαρρύνουν τη συγκέντρωση του κεφαλαίου, δηλαδή μέτρων που θα ενισχύσουν τις εξαγορές και τις συγχωνεύσεις έτσι ώστε να αυξηθεί το μέσο μέγεθος των ελληνικών επιχειρήσεων και να παγιωθεί η ανταγωνιστικότητά τους, είναι μεταξύ των προϋποθέσεων για την επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας.

Σταύρος Λεκακός, Διευθύνων Σύμβουλος & CEO, Τράπεζα Πειραιώς

Αρκετοί συμμετέχοντες επεσήμαναν ευκαιρίες ανάπτυξης μέσα από την επέκταση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους στις αγορές του εξωτερικού. Οι περιοχές όπου αναμένεται να εντείνουν τις δραστηριότητές τους και να συνάψουν επιχειρηματικές συνεργασίες είναι η Ανατολική και Κεντρική Ασία, καθώς και η Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Αύξηση της κινητικότητας εμφανίζεται επίσης προς την Αφρική, ενώ στη Δυτική Ευρώπη παρουσιάζεται μείωση ή στασιμότητα. Οι τάσεις αυτές που εμφανίζονται στη μελέτη για την Ελλάδα δεν διαφέρουν από τα αποτελέσματα της έρευνας σε διεθνές επίπεδο.

Ως περισσότερο ελκυστικές χώρες εμφανίζονται οι ΗΠΑ, η Γερμανία, η Κίνα, η Αγγλία, η Τουρκία και η Ρουμανία. Οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι επεκτείνονται στις χώρες αυτές για να αυξήσουν την πελατειακή τους βάση, ενώ στην Κίνα λόγω του χαμηλού κατασκευαστικού κόστους και κόστους παραγωγής. Η στροφή προς την Κίνα είναι εμφανής και στις χώρες της Ευρωζώνης και κυρίως στην Ιταλία, όπου οι διευθύνοντες σύμβουλοι στρέφονται σε αναδυόμενες αγορές, όπως η Βραζιλία, η Ινδία και η Κίνα, με στόχο την παραγωγή με χαμηλότερο κόστος.

Πολιτικές και οικονομικές προκλήσεις

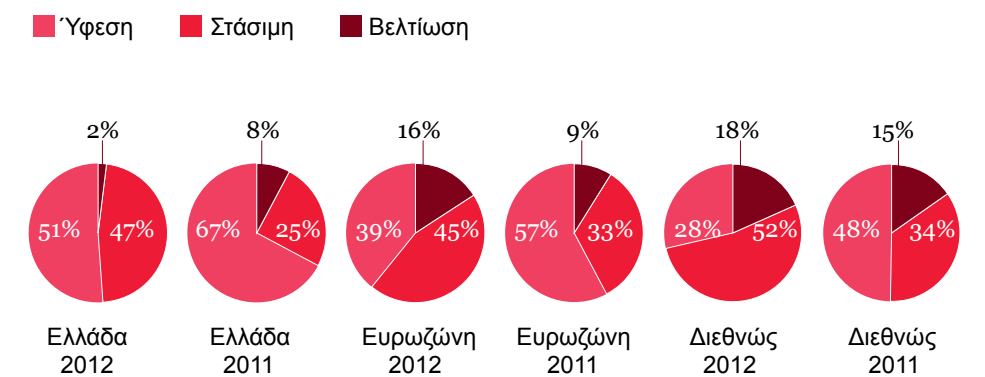
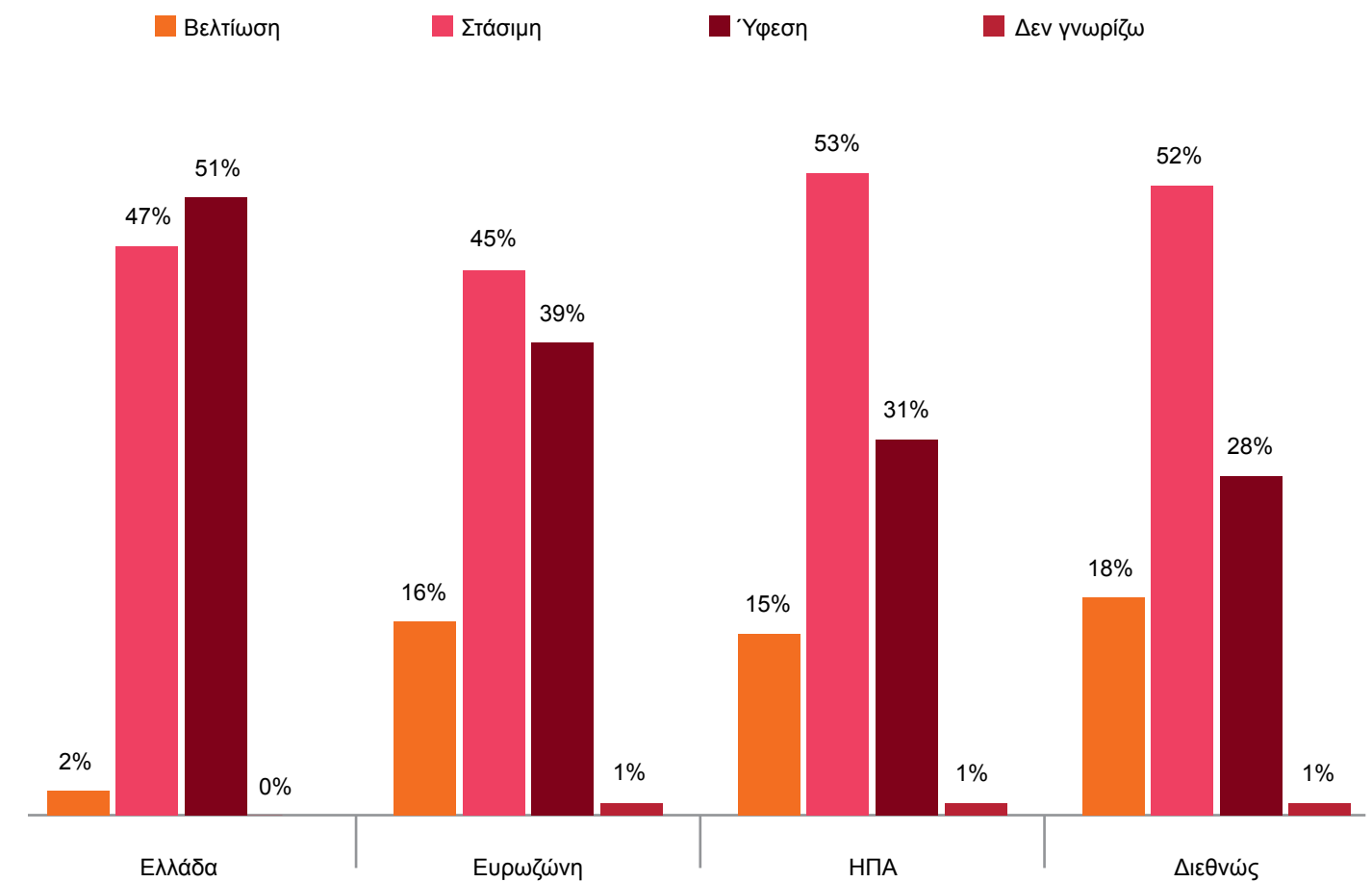
Προβληματισμός για την παγκόσμια οικονομία

Ως προς τις εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία, οι συμμετέχοντες στην έρευνα από την Ελλάδα εμφανίζονται ακόμη πιο συγκρατημένοι από τους συμμετέχοντες

στην Ευρωζώνη και διεθνώς. Ένας στους δύο συμμετέχοντες από την Ελλάδα προβλέπει στασιμότητα, ενώ σχεδόν όλοι πιστεύουν ότι δεν θα υπάρξει βελτίωση

στο άμεσο μέλλον. Ο προβληματισμός αυτός είναι πολύ πιο έντονος από τις προηγούμενες χρονιές που διεξήχθη η έρευνα στην Ελλάδα.

Πιστεύετε ότι η παγκόσμια οικονομία θα βελτιωθεί, θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα ή θα παρουσιάσει ύφεση μέσα στους επόμενους 12 μήνες;

Αυτή τη στιγμή πιστεύω ότι η παγκόσμια οικονομία παραμένει στάσιμη. Και ο πιο αδύναμος κρίκος είναι η Ευρώπη. Κατά το παρελθόν, σημειώθηκε σημαντική ανάπτυξη στην Ευρώπη, η οποία όμως τροφοδοτούνταν σε μεγάλο βαθμό από χρέος. Για να πάμε από την ανάπτυξη που τροφοδοτείται από χρέος σε ανάπτυξη που επιτυγχάνεται από επενδύσεις και παραγωγικότητα πρέπει να αλλάξουμε τις εργασιακές σχέσεις. Χρειάζεται σήμερα, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, να πραγματοποιηθούν βαθιές δομικές αλλαγές. Δυστυχώς η Ευρώπη δεν έχει συνειδητοποιήσει αυτή την ανάγκη.

Δρ. Ιωάννης Κούστας, Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος, Danaos Corporation

Σενάρια και ανησυχίες για το μέλλον

Ποια πιθανά γεγονότα με διεθνείς επιπτώσεις θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά τις επιχειρήσεις; Τι πιστεύουν τα ανώτατα στελέχη ότι θα μπορούσε να αποτελέσει απειλή για το μέλλον; Διάσπαση της Ευρωζώνης; Ύφεση στις ΗΠΑ και μείωση της ανάπτυξης του ΑΕΠ της Κίνας;

Διάσπαση της Ευρωζώνης

Στην Αγγλία, αλλά και στην Ελλάδα, οι συμμετέχοντες εκτιμούν ότι είναι πιθανόν, όμως στο μέσο όρο των χωρών της Ευρωζώνης οι διευθύνοντες σύμβουλοι δεν πιστεύουν ότι το σενάριο αυτό είναι ρεαλιστικό. Και οι Γερμανοί εμφανίζονται περισσότερο σίγουροι για το μέλλον της Ευρωζώνης. Όμως οι διευθύνοντες σύμβουλοι σε όλες τις χώρες της Ευρωζώνης θεωρούν ότι ένα τέτοιο σενάριο θα είχε πολύ αρνητικές επιπτώσεις στις επιχειρήσεις τους (μέσος όρος 80%).

Οι διευθύνοντες σύμβουλοι των χωρών της Ευρωζώνης δεν πιστεύουν ότι είναι ρεαλιστικό το σενάριο διάσπασής της. Και οι Γερμανοί φαίνεται να είναι οι περισσότερο σίγουροι για το μέλλον της Ευρωζώνης.

Μείωση της ανάπτυξης του ΑΕΠ της Κίνας κάτω από 7,5% ετησίως

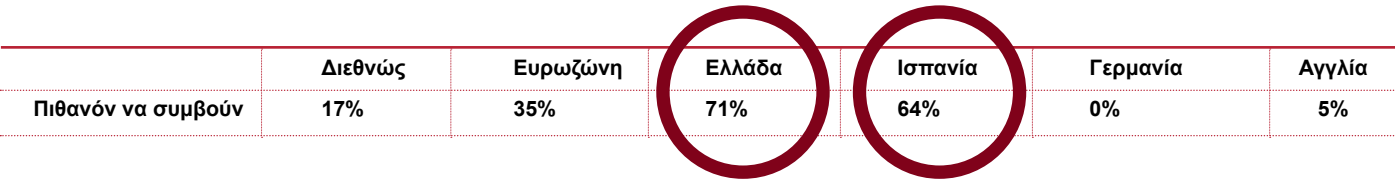
Οι συμμετέχοντες στην έρευνα από τις ΗΠΑ εμφανίζονται περισσότερο ανήσυχοι (50%) γι’ αυτό το σενάριο και σύμφωνα με τις δηλώσεις τους, μία στις δύο επιχειρήσεις θα δυσκολευθεί να αντιμετωπίσει τις συνέπειες. Αντίθετα τα ανώτερα στελέχη στην Ελλάδα και στην Ευρώπη θεωρούν πιθανό το ενδεχόμενο αυτό, χωρίς όμως να αναμένουν σημαντικές επιπτώσεις στις επιχειρήσεις τους.

Ύφεση στις ΗΠΑ

Τρεις στους δέκα συμμετέχοντες στην έρευνα, τόσο στην Ευρωζώνη όσο και παγκοσμίως, θεωρούν πιθανόν το σενάριο ύφεσης στις ΗΠΑ. Στην Ελλάδα εμφανίζεται ακόμα μεγαλύτερη ανησυχία από το διεθνή μέσο όρο, καθώς ένας στους δύο περιμένει ότι αυτό θα συμβεί. Σε περίπτωση που το σενάριο αυτό πραγματοποιηθεί, πάνω από τους μισούς συμμετέχοντες στο σύνολο της έρευνας παγκοσμίως δήλωσαν ότι οι επιχειρήσεις τους θα δυσκολευθούν πολύ να ανταπεξέλθουν στις επιπτώσεις που θα επακολουθήσουν.

Μεγάλες κοινωνικές αναταραχές

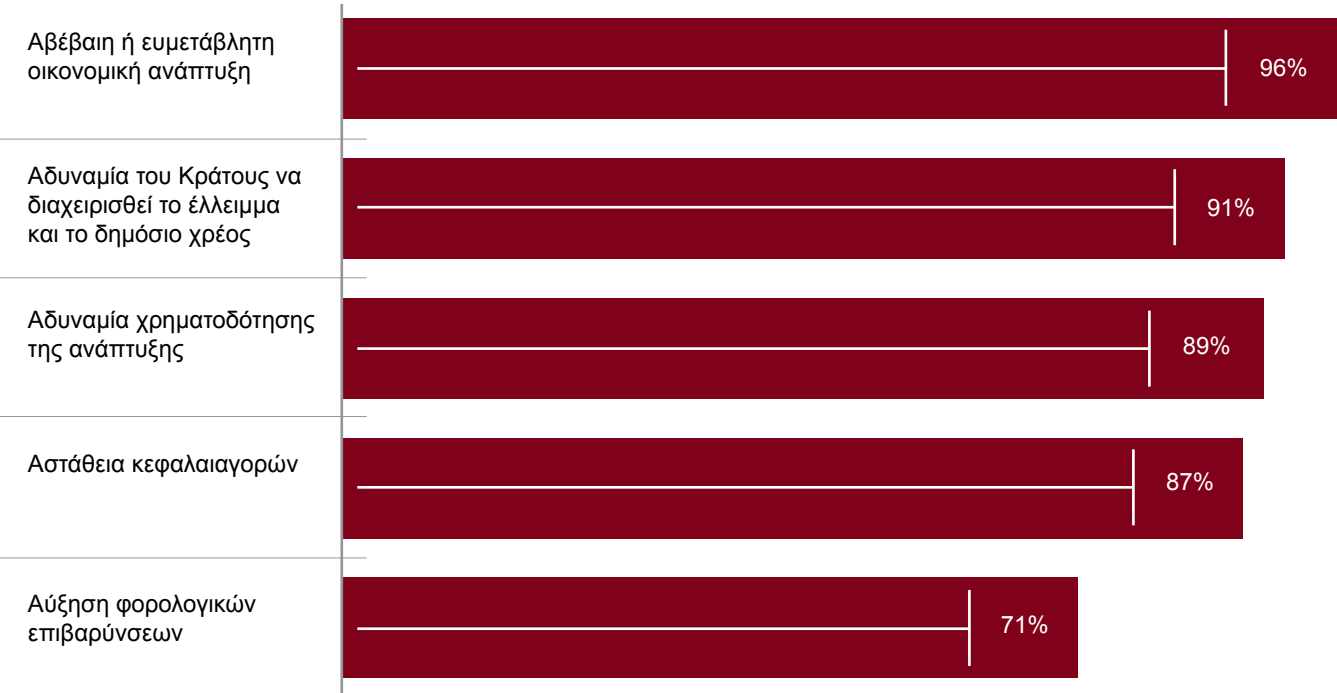
Για πρώτη φορά η έρευνα της PwC εξετάζει τον αντίκτυπο στις επιχειρήσεις από το ενδεχόμενο μεγάλων κοινωνικών αναταραχών. Όπως ήταν αναμενόμενο, στην Ευρωζώνη τα περισσότερα ανώτερα στελέχη από την Ελλάδα και την Ισπανία αναμένουν μεγάλες κοινωνικές αναταραχές στις χώρες τους και σχεδόν όλοι δήλωσαν ότι αυτό θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στις επιχειρήσεις τους. Αντίθετα, στη Γερμανία και στην Αγγλία τα αντίστοιχα ποσοστά είναι χαμηλά.

Άλλα πιθανά αρνητικά σενάρια είναι μία φυσική καταστροφή που θα μπορούσε να προκαλέσει τεράστιες ζημιές σε ένα σημαντικό εμπορικό ή βιομηχανικό κέντρο, στρατηγικές και εμπορικές εντάσεις, ενώ οι διευθύνοντες σύμβουλοι στις ΗΠΑ εκφράζουν τη μεγαλύτερη ανησυχία για επίθεση στον Κυβερνοχώρο.

Εμπόδια για την επιχειρηματική ανάπτυξη

Σύμφωνα με τη μελέτη, το ασταθές οικονομικό περιβάλλον και οι αβέβαιες προοπτικές για την ανάπτυξη, η αδυναμία του Κράτους να διαχειρισθεί το έλλειμμα και το δημόσιο χρέος, η δυσκολία εξεύρεσης χρηματοδότησης, η αστάθεια στις κεφαλαιαγορές, καθώς και η αύξηση των φορολογικών επιβαρύνσεων αποτελούν τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι διευθύνοντες σύμβουλοι στην Ελλάδα.

Η αβεβαιότητα και η αβεβαιότητα που περιβάλλει το φορολογικό και ρυθμιστικό πλαίσιο είναι η μεγαλύτερη απειλή στον μακροπρόθεσμο προγραμματισμό των επιχειρήσεων και την πραγματοποίηση αναπτυξιακών επενδύσεων. Σε συνδυασμό με την έλλειψη ρευστότητας που περιορίζει σημαντικά την ευελιξία τους, οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα έχουν να αντιμετωπίσουν ένα εν πολλοίς «αφιλόξενο» περιβάλλον. Όλα αυτά πρέπει και έχουν αρχίσει να αλλάζουν. Η ανάπτυξη μπορεί να προέλθει μόνο από την άνθιση της επιχειρηματικότητας και την ενίσχυση της εξωστρέφειας. Παρά τις δυσκολίες, η κρίση αναδεικνύει μία τεράστια ευκαιρία αλλαγής για την Ελλάδα, η οποία δεν πρέπει να χαθεί. Ο δρόμος για να γίνει η χώρα εκ νέου ανταγωνιστικός και ελκυστικός προορισμός επενδύσεων έχει ανοίξει.

Η αστάθεια και αβεβαιότητα που περιβάλλει το φορολογικό και ρυθμιστικό πλαίσιο είναι η μεγαλύτερη απειλή στον μακροπρόθεσμο προγραμματισμό των επιχειρήσεων και την πραγματοποίηση αναπτυξιακών επενδύσεων. Σε συνδυασμό με την έλλειψη ρευστότητας που περιορίζει σημαντικά την ευελιξία τους, οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα έχουν να αντιμετωπίσουν ένα εν πολλοίς «αφιλόξενο» περιβάλλον. Όλα αυτά πρέπει και έχουν αρχίσει να αλλάζουν. Η ανάπτυξη μπορεί να προέλθει μόνο από την άνθιση της επιχειρηματικότητας και την ενίσχυση της εξωστρέφειας. Παρά τις δυσκολίες, η κρίση αναδεικνύει μία τεράστια ευκαιρία αλλαγής για την Ελλάδα, η οποία δεν πρέπει να χαθεί. Ο δρόμος για να γίνει η χώρα εκ νέου ανταγωνιστικός και ελκυστικός προορισμός επενδύσεων έχει ανοίξει.

Νίκος Κουμέττης, Προέδρος, Central & Southern Europe Business Unit, The Coca-Cola Company

Η μεγαλύτερη οικονομική απειλή σήμερα, είναι το συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο οι επιχειρήσεις καλούνται να επιβιώσουν. Συγκεκριμένα, οι συνεχόμενες μεταβολές στην φορολογία και το υψηλό επίπεδο της, καθώς και οι πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες, οδηγούν τις επιχειρήσεις σε αδυναμία σχεδιασμού και προγραμματισμού των οποιονδήποτε ενεργειών ή επενδύσεών τους, με αποτέλεσμα να βρίσκονται πολλά σχέδια στα συρτάρια.

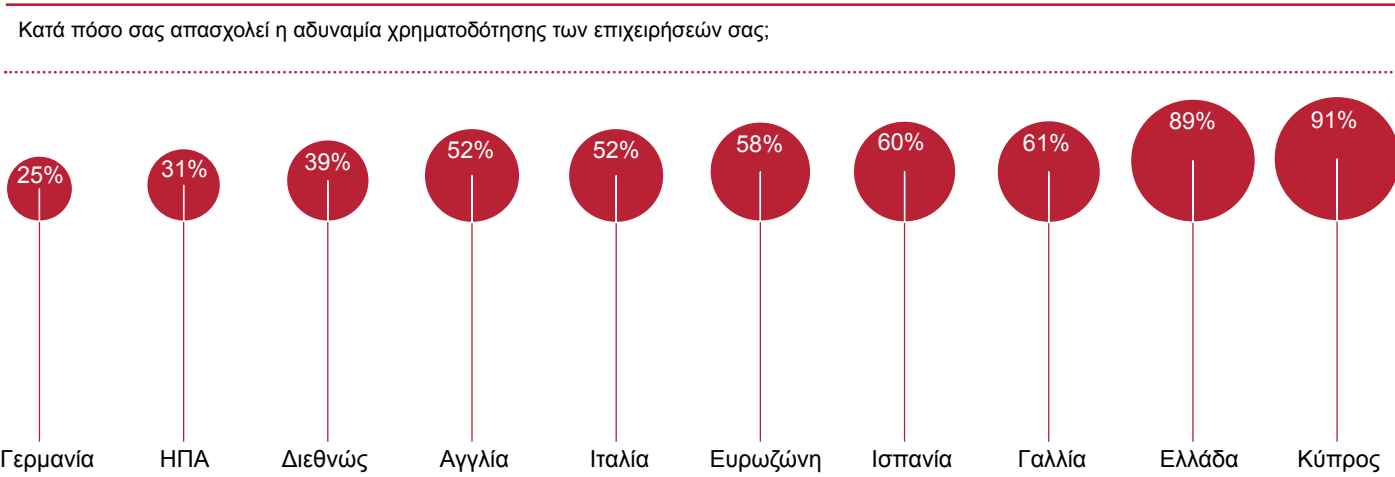
Η μεγαλύτερη πολιτική απειλή είναι η αδυναμία του πολιτικού συστήματος να προσαρμοσθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις των καιρών και η έλλειψη της βούλησης για βαθιές τομές και μεταρρυθμίσεις, που θα οδηγήσουν στην απελευθέρωση των υγιών επιχειρηματικών δυνάμεων της χώρας μας.

Γιώργος Βυτόγιαννης, Διευθύνων Σύμβουλος, Foodrinco SA

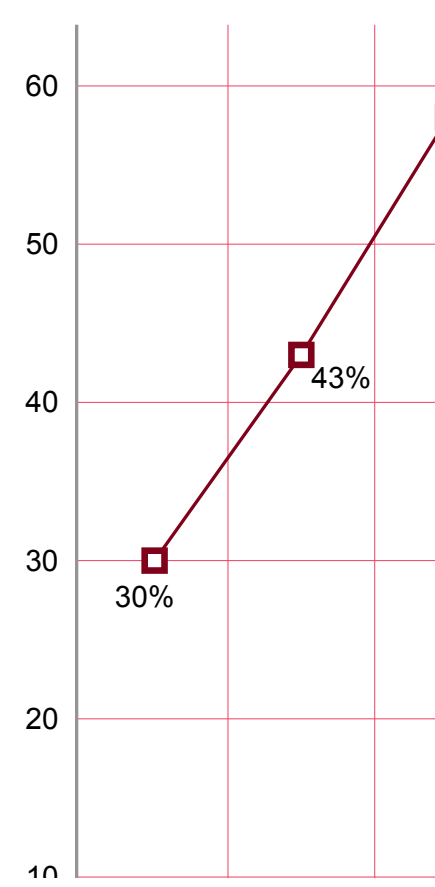
Η αβέβαιη ή ευμετάβλητη οικονομική ανάπτυξη βρίσκεται στην κορυφή της λίστας των θεμάτων που προβληματίζουν τους διευθύνοντες συμβούλους σε όλο τον κόσμο. Εκτός από αυτήν, η έρευνα της PwC επισημαίνει ως ένα από τα

πιο κρίσιμα ζητήματα, τόσο για την ελληνική αγορά όσο και παγκόσμια, την αδυναμία χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Ιδιαίτερα στην Ελλάδα, το ποσοστό ανησυχίας των συμμετεχόντων στην έρευνα έχει ενισχυθεί κατά

10% σε σχέση με τα αντίστοιχα του 2010 (89% το 2012 και 79% το 2010). Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα συγκριτικά αποτελέσματα ανά χώρα και περιοχή.

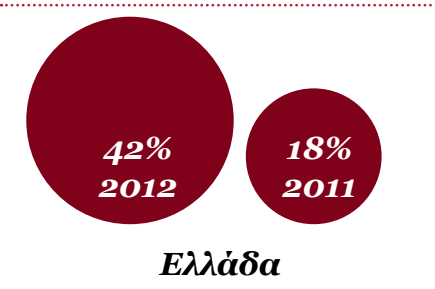

Η αύξηση του κόστους ενέργειας και πρώτων υλών προβληματίζει όλο και περισσότερο τους συμμετέχοντες στην έρευνα από την Ελλάδα, κατά τα τελευταία τρία χρόνια.

Ένα σημαντικό στοιχείο που προκύπτει από την έρευνα είναι ότι ο ανταγωνισμός στην Ελλάδα εντείνεται καθώς τα ανώτερα στελέχη δήλωσαν ότι τους προβληματίζει η είσοδος νέων παικτών στην εγχώρια αγορά, πολύ περισσότερο από ένα χρόνο πριν.

Ανησυχούν για την είσοδο νέων παικτών στην αγορά

Άλλα θέματα που δημιουργούν ανησυχία στους διευθύνοντες συμβούλους στην Ελλάδα είναι η αλλαγή στη συμπεριφορά των καταναλωτών, ο πληθωρισμός, η διαφθορά καθώς και οι τάσεις προστατευτισμού από το Κράτος – ζήτημα το οποίο τους απασχολεί όλο και περισσότερο.

Κράτος και Ιδιωτικός Τομέας

Ανάγκη συνεργασίας

Τα αποτελέσματα της έρευνας αντανακλούν το κλίμα που επικρατεί στην αγορά σήμερα. Και τα σχόλια των συμμετεχόντων καταδεικνύουν πόσο σημαντικό είναι να δώσει το Κράτος την απαιτούμενη προσοχή στα προβλήματα των επιχειρήσεων και να ξεκινήσει η εποικοδομητική συνεργασία μεταξύ Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα.

Οι διευθύνοντες σύμβουλοι ζητούν ένα Κράτος που να μην διστάζει να παίρνει αναγκαίες και τολμηρές αποφάσεις. Ένα Κράτος που να συνεργάζεται και να στηρίζει την ελληνική αγορά. Έτσι θα τεθούν οι βάσεις μιας υγιούς οικονομίας και θα αλλάξει το αρνητικό κλίμα που μέχρι τώρα επικρατούσε για την επιχειρηματικότητα.

Τα τελευταία 30 χρόνια στην Ελλάδα έχει καλλιεργηθεί μία αντιεπιχειρηματική νοοτροπία. Δεν θαυμάζουμε τις επιτυχημένες επιχειρήσεις. Τις φθονούμε. Δεν εκτιμούμε την οικονομική ανάπτυξη και την καλή κερδοφορία. Δεν αναλογιζόμαστε ότι μία υγιής οικονομία προϋποθέτει ένα πολύ μεγάλο αριθμό υγιών επιχειρήσεων.

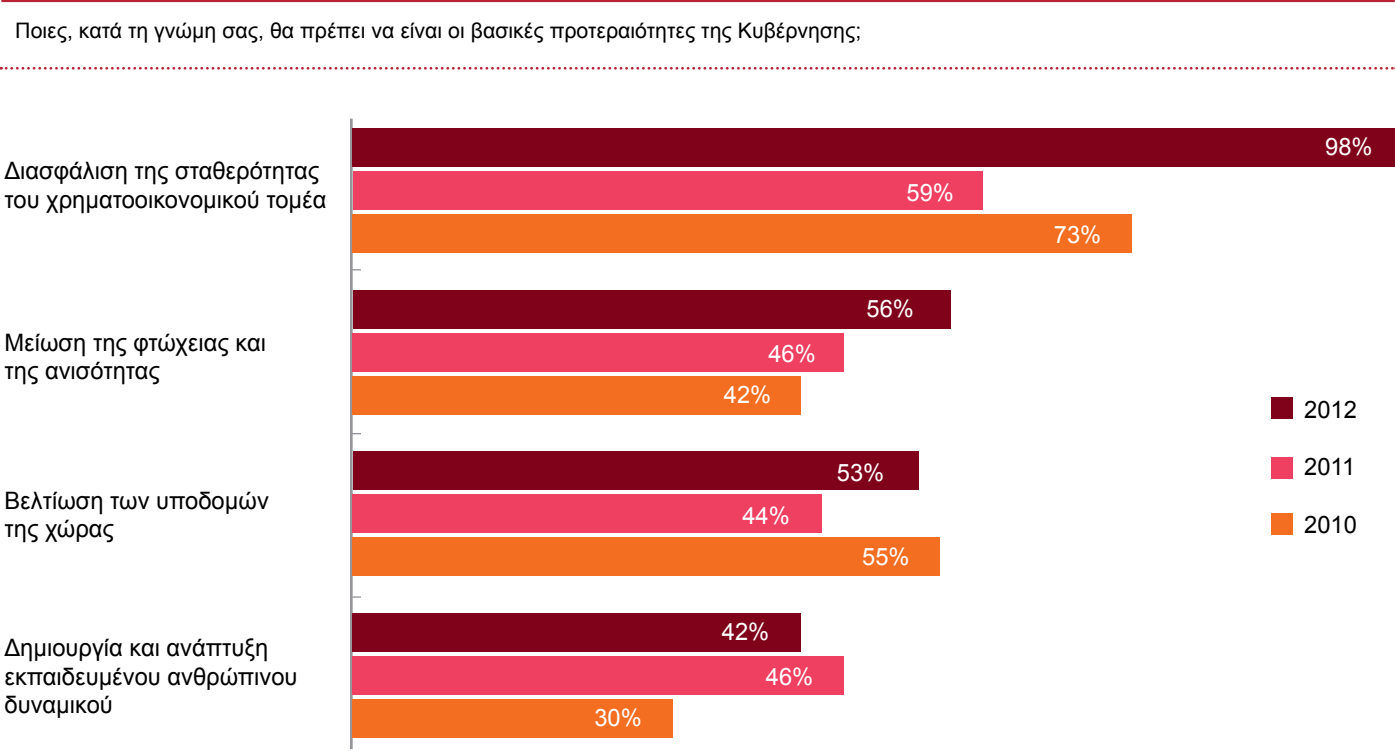
Αυτές οι επιχειρήσεις, πέρα από το να δημιουργούν κέρδη για να διανέμουν μερίσματα στους μετόχους τους, επαναεπενδύουν τα κέρδη αυτά σε έργα που δημιουργούν ανάπτυξη, εξαγωγές και νέες ποιοτικές θέσεις εργασίας με μέλλον και προοπτική. Ακόμη, αν αυτές οι επιχειρήσεις είναι κερδοφόρες θα εξελιχθούν σε οργανισμούς με πολύ μεγαλύτερη κοινωνική ευθύνη που θα προσφέρουν στις τοπικές κοινωνίες, στον πολιτισμό και στην εθνική οικονομία, αλλά και θα πληρώσουν φόρους στο δημόσιο. Άρα θα βοηθήσουν στη δημιουργία ισοσκελισμένου προϋπολογισμού και στην εξυπηρέτηση του χρέους.

Γιάννης Κωστόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος, Ελληνικά Πετρέλεια

Διασφάλιση σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα

Σχεδόν όλοι οι συμμετέχοντες στην έρευνα από την Ελλάδα (98%) δήλωσαν ότι βασική προτεραιότητα του Κράτους πρέπει να είναι η διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα. Αυτό θα αποτελέσει απαραίτητη προϋπόθεση για την εξισορρόπηση της αγοράς, την ενίσχυση της ρευστότητας και τη δανειοδότηση των επιχειρήσεων. Η ίδια τάση εμφανίζεται και στην Ευρωζώνη και στη Δυτική Ευρώπη (πάνω από 80%), ενώ ο διεθνής μέσος όρος είναι αρκετά χαμηλότερος (63%).

Επιπλέον, σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης για την Ελλάδα, το Κράτος δεν έχει ακόμη διασφαλίσει τη σταθερότητα στο χρηματοπιστωτικό τομέα (76%) - ποσοστό πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο σε άλλες χώρες της Ευρωζώνης.

Φτώχεια και ανισότητα

Δεύτερη σημαντική προτεραιότητα του Κράτους, σύμφωνα με τα στοιχεία από την Ελλάδα, πρέπει να είναι η μείωση της φτώχειας και της ανισότητας.

Αναλύοντας τις απαντήσεις από διαφορετικές χώρες και περιοχές, βλέπουμε έντονη διαφοροποίηση στο θέμα αυτό μεταξύ Βορρά και Νότου της

Ευρώπης, αλλά και ένα συσχετισμό των αποτελεσμάτων με την κατανομή του πλούτου παγκοσμίως.

Προτεραιότητα του Κράτους θα πρέπει να είναι η μείωση της φτώχειας και της ανισότητας			
Ανά χώρα		Ανά περιοχή	
Ελλάδα	56%	Λατινική Αμερική	66%
Ισπανία	50%	Αφρική	65%
Ιταλία	38%	Μέση Ανατολή	47%
Γαλλία	29%	Νοτιοανατολική Ασία (ASEAN)*	45%
Κύπρος	28%	Κεντρική & Ανατολική Ευρώπη	31%
Αγγλία	22%	Δυτική Ευρώπη	27%
Σκανδιναβία	16%	Βόρειος Αμερική	21%
Γερμανία	11%		
Ελβετία	8%		

* Η Ένωση Χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας είναι μια γεωπολιτική και οικονομική οργάνωση δέκα χωρών που βρίσκονται στην Νοτιοανατολική Ασία - Ινδονησία, Μαλαισία, Φιλιππίνες, Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη, Μπρουνέι, Βιρμανία (Μιανμάρ), Καμπότζη, Λάος και Βιετνάμ.

Η μεγαλύτερη απειλή για τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι η έλλειψη πολιτικής βούλησης για τη μείωση του Δημοσίου τομέα και την καθιέρωση ενός σταθερού, για πολλά χρόνια, θεσμικού και φορολογικού πλαισίου.

Η λειτουργία του Δημοσίου είναι κατά τεκμήριο λιγότερο παραγωγική από αυτή του Ιδιωτικού τομέα. Οι απασχολούμενοι άνθρωποι πόροι στο Δημόσιο τομέα αφενός μεν παράγουν υπηρεσίες που δεν μπορούν να εξαχθούν, αφετέρου δε, είναι λιγότερο παραγωγικοί από τους συναδέλφους τους στον Ιδιωτικό τομέα. Ταυτόχρονα η συντήρηση ενός μεγάλου Δημοσίου τομέα δεσμεύει και απορροφά κεφαλαιακούς πόρους που θα μπορούσαν να διοχετευθούν και να χρησιμοποιηθούν στον Ιδιωτικό τομέα με πολύ πιο παραγωγικό τρόπο. Η διαθεσιμότητα κεφαλαίων όμως στον Ιδιωτικό τομέα δεν αρκεί, εάν το πλαίσιο μέσα στο οποίο καλούνται οι επιχειρήσεις να λειτουργήσουν είναι ασαφές και συνεχώς μεταβαλλόμενο.

Πρέπει λοιπόν να υπάρξει ένα σταθερό θεσμικό και φορολογικό περιβάλλον μέσα στο οποίο οι επιχειρήσεις θα μπορούν να χαράξουν μια μακροχρόνια αναπτυξιακή και επενδυτική στρατηγική, χωρίς να προσκρούουν στις αγκυλώσεις και στην γραφειοκρατία της πολυδαίδαλης νομοθεσίας.

Χάρης Δανίδ, Πρόεδρος, Frigoglass

Μείωση των φορολογικών επιβαρύνσεων

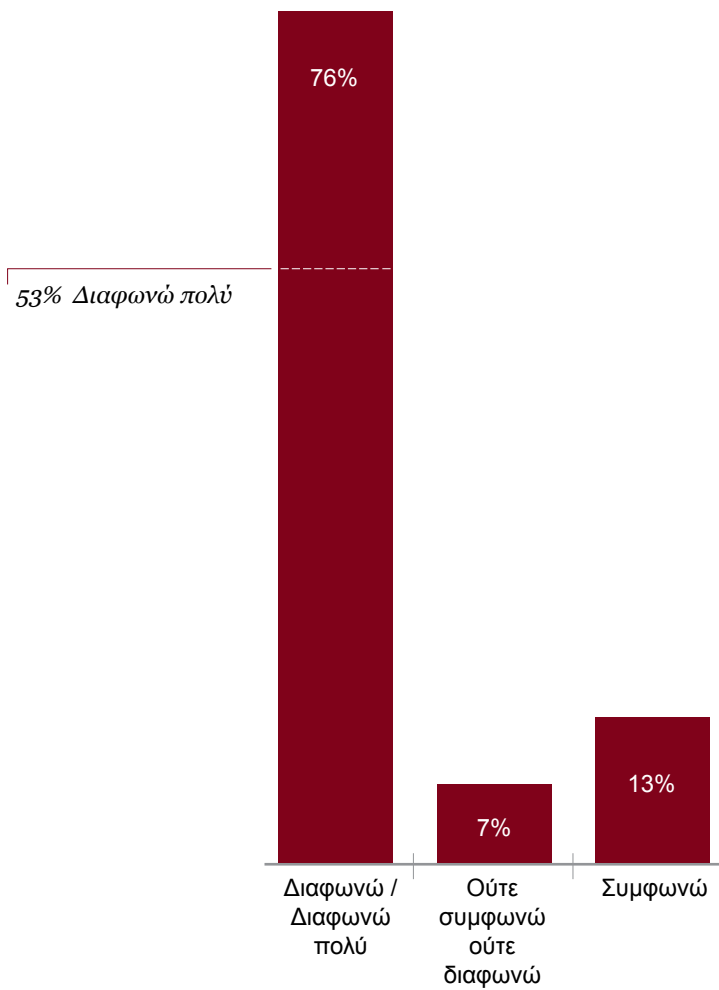
Όσον αφορά στη φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεών τους, οι διευθύνοντες σύμβουλοι στην Ελλάδα και σχεδόν σε όλες τις χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα εμφανίζονται ιδιαίτερα ανήσυχοι. Στη μελέτη για την Ελλάδα το ποσοστό των συμμετεχόντων που προβληματίζονται για την αυξημένη φορολόγηση έφτασε φέτος το 71%, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά

κινήθηκαν σε υψηλότερα επίπεδα τις δύο προηγούμενες χρονιές (82% το 2011 και 90% το 2010). Πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι η απόκλιση στα ποσοστά ενδέχεται να επηρεάζεται από τα γεγονότα που συνέβησαν κατά την περίοδο που διεξήχθη η έρευνα. Σημασία έχει ότι το συγκεκριμένο ποσοστό παραμένει σταθερά σε υψηλά επίπεδα.

Ως προς την αποτελεσματική λειτουργία του Κράτους, οι διευθύνοντες σύμβουλοι από την Ελλάδα επισημαίνουν μέχρι τώρα αδυναμίες και επιθυμούν βελτίωση στα ακόλουθα θέματα:

- διαχείριση του δημοσίου χρέους και του ελλείμματος του προϋπολογισμού
- λιγότερη επιβάρυνση των επιχειρήσεων από ρυθμιστικές διατάξεις
- εκπαιδευμένο και εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό
- σύγκλιση των φορολογικών και ρυθμιστικών πλαισίων
- ενίσχυση της ανάπτυξης της καινοτομίας στον Ιδιωτικό Τομέα

Πιστεύετε ότι το Κράτος συνεισφέρει έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένα φιλικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις που θα προσελκύσει ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα;

Κινητοποίηση Κεφαλαίων

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης της PwC, η Ελλάδα εξακολουθεί να βρίσκεται χαμηλά στη λίστα των ελκυστικών χωρών για επενδύσεις. Επίσης ένα στοιχείο που θα μπορούσε να έχει αρνητική ερμηνεία για την εικόνα της ελληνικής αγοράς προς το εξωτερικό, είναι ότι ένας στους δύο συμμετέχοντες στην έρευνα από την Ελλάδα δήλωσε ότι η επιχείρησή του επηρεάζεται αρνητικά από το κλίμα έλλειψης εμπιστοσύνης.

Βρισκόμαστε σε ένα κρίσιμο σημείο καμπής, όπου η κινητοποίηση κεφαλαίων έχει ζωτική σημασία για την επιτυχία των ελληνικών επιχειρήσεων με την ανάκαμψη της οικονομίας.

Οι διευθύνοντες σύμβουλοι στην Ελλάδα ζητούν από το Κράτος να εντείνει τις δράσεις για την κίνηση κεφαλαίων και την προσέλκυση επενδύσεων που θα δώσουν στην οικονομία της χώρας την ώθηση που χρειάζεται.

Η δημιουργία ενός εγγυημένου και σταθερού φορολογικού πλαισίου με ορίζοντα τουλάχιστον δεκαετίας είναι το πιο απαραίτητο συστατικό προκειμένου οι διαφαινόμενες πλέον επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Ελλάδα να μπορέσουν να μετουσιωθούν σε ξένες απευθείας επενδύσεις (FDI).

Σε συνέχεια αυτού η παροχή φορολογικών κινήτρων για τις επενδύσεις ενάντια στη λογική των επιδοτήσεων αλλά και η απλούστευση του φορολογικού κώδικα και των σύνθετων νόμων και ερμηνευτικών εγκυκλίων θα βοηθήσουν στη δημιουργία διαφάνειας και εξουδετέρωσης των πηγών διαφθοράς που είναι ένας εξίσου απαγορευτικός παράγοντας στην προσέλευση των ξένων επενδύσεων.

Δρ. Βασίλης Γ. Αποστολόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος, Όμιλος Ιατρικού Αθηνών

Ανεργία στον Ιδιωτικό Τομέα

Το κρίσιμο ζήτημα της ανεργίας που επικρατεί στον Ιδιωτικό τομέα, με μεγάλες αρνητικές επιπτώσεις στην ελληνική κοινωνία και οικονομία, φαίνεται ξεκάθαρα στα αποτελέσματα

της μελέτης της PwC για την Ελλάδα. Η ραγδαία μείωση του ανθρωπίνου δυναμικού των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα αποτυπώνεται έντονα

στις απαντήσεις των συμμετεχόντων οι οποίοι, όπως θα δούμε παρακάτω, θεωρούν ότι δεν υπάρχει ανάλογη υποστήριξη από το Κράτος έτσι ώστε να σταματήσει αυτή η «αιμορραγία».

Τι συνέβη στον αριθμό εργαζομένων της εταιρείας σας μέσα στους τελευταίους 12 μήνες;

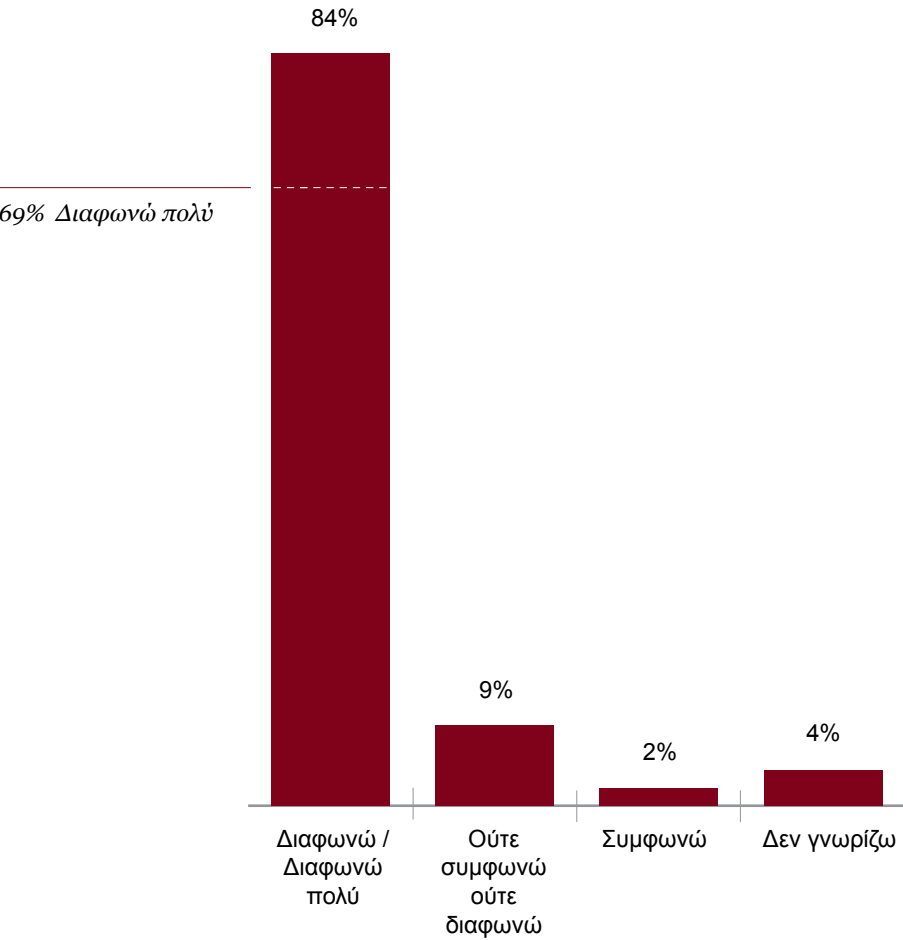
Η ύφεση προκαλεί την ανεργία στον ιδιωτικό τομέα ή η ανεργία στον ιδιωτικό τομέα προκαλεί την ύφεση; Με άλλα λόγια η κότα κάνει το αυγό ή το αυγό την κότα; Και αν ισχύουν και τα δύο, τι μπορούμε να κάνουμε για να σταματήσει αυτός ο φαύλος κύκλος; Πώς μπορούμε να πείσουμε τον επιχειρηματία που δεν μπορεί να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του να μην απολύσει υπαλλήλους που υπολειτουργούν; Η απάντηση δεν είναι καθόλου εύκολη! Αν ήταν θα είχαμε βρει την λύση στο οικονομικό πρόβλημα της Ελλάδας.

Το μόνο που είναι σίγουρο είναι ότι σήμερα δεν μπορεί να υπάρξει ανταμοιβή χωρίς απόδοση. Άρα θα πρέπει να υπάρξει ανάπτυξη.

Η ύπαρξη υπαλλήλων χωρίς κόστος στις επιχειρήσεις θα μπορούσε να δημιουργήσει ανάπτυξη; Αν η απάντηση σε αυτό το ερώτημα είναι ναι, τότε το κράτος που προστατεύει τα εισοδήματα των Δημοσίων Υπαλλήλων με το να μην απολύει αυτούς που δεν «αξιοποιεί» ως τους κάνει δωρεάν παραχώρηση στον Ιδιωτικό τομέα, ο οποίος θα μπορέσει να τους αξιοποιήσει δημιουργώντας ανάπτυξη, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν καινούργιες θέσεις εργασίας στον ιδιωτικό τομέα και να αυξηθεί το διαθέσιμο προς κατανάλωση εισόδημα και ακόμα ν’ αυξηθούν τα έσοδα των ΦΜΥ και οι εργοδοτικές εισφορές, τα οποία δημιουργούν άλλον ένα φαύλο κύκλο.

Ελευθερία Μαμιδάκη,
Αντιπρόεδρος, Mamidoil-Jetoil

Κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε ότι το Κράτος λαμβάνει μέτρα για να μειωθεί η ανεργία στον Ιδιωτικό Τομέα;

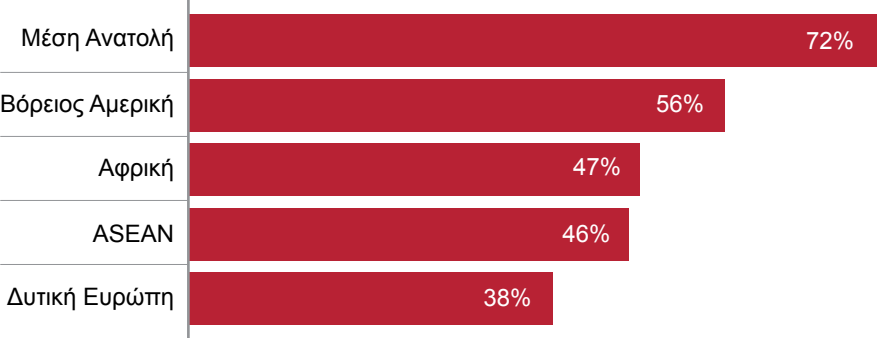

Τα στοιχεία της έρευνας απεικονίζουν και το χάσμα που επικρατεί μεταξύ των οικονομιών της Ευρωζώνης, με τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα και στην Ισπανία να εμφανίζουν τα υψηλότερα

ποσοστά μείωσης ανθρώπινου δυναμικού. Αξίζει προσοχής η ακόλουθη αντιπαράθεση με άλλες χώρες και περιοχές.

Τι συνέβη στον αριθμό εργαζομένων της εταιρείας σας μέσα στους τελευταίους 12 μήνες; (Απάντηση: **Μειώθηκε**)

Τι συνέβη στον αριθμό εργαζομένων της εταιρείας σας μέσα στους τελευταίους 12 μήνες; (Απάντηση: **Αυξήθηκε**)

Αποφάσεις σε περίοδο κρίσης

Η οικονομική κρίση, η διάχυτη αβεβαιότητα και οι δομικές ανακατατάξεις που τη συνοδεύουν, υπαγορεύουν ριζικές αλλαγές στο στρατηγικό σχεδιασμό των ελληνικών επιχειρήσεων. Στην περίπτωση του ΟΤΕ, η κρίση επιτάχυνε τη διαδικασία του μετασχηματισμού της επιχείρησης και της απαλλαγής της από τα κατάλοιπα του μονοπωλιακού παρελθόντος. Στόχος αυτού του μετασχηματισμού, η βιωσιμότητα του ΟΤΕ και η δημιουργία γερών βάσεων για να κινηθεί ξανά σε αναπτυξιακή τροχιά.

Σε πείσμα της κρίσης, σήμερα ο ΟΤΕ ανακάμπτει χάρη στη συλλογική προσπάθεια, την ξεκάθαρη στρατηγική και τη σταδιακή αλλαγή νοοτροπίας που υπαγορεύει το όραμα του μετασχηματισμού. Προτεραιότητα, η αναδιάρθρωση των δομών της εταιρείας για την ενίσχυση της ευελιξίας και της αποτελεσματικότητας, και τη μείωση της γραφειοκρατίας. Βάζουμε τον πελάτη στο επίκεντρο, προσφέροντας ποιοτικότερη εξυπηρέτηση και διευρύνοντας το χαρτοφυλάκιό μας με επενδύσεις σε νέα προϊόντα και υπηρεσίες, χωρίς να μας αποθαρρύνει ο περιορισμός της αγοραστικής ικανότητας που φέρνει η ύφεση. Σε αυτή τη βάση, χτίζουμε μία νέα εργασιακή κουλτούρα με κύρια χαρακτηριστικά την επιβράβευση της υψηλής απόδοσης, την καλλιέργεια της ομαδικής εργασίας και τη δέσμευση στον κοινό μας στόχο, που είναι η ικανοποίηση του πελάτη και η ολοκληρωμένη κάλυψη των αναγκών του.

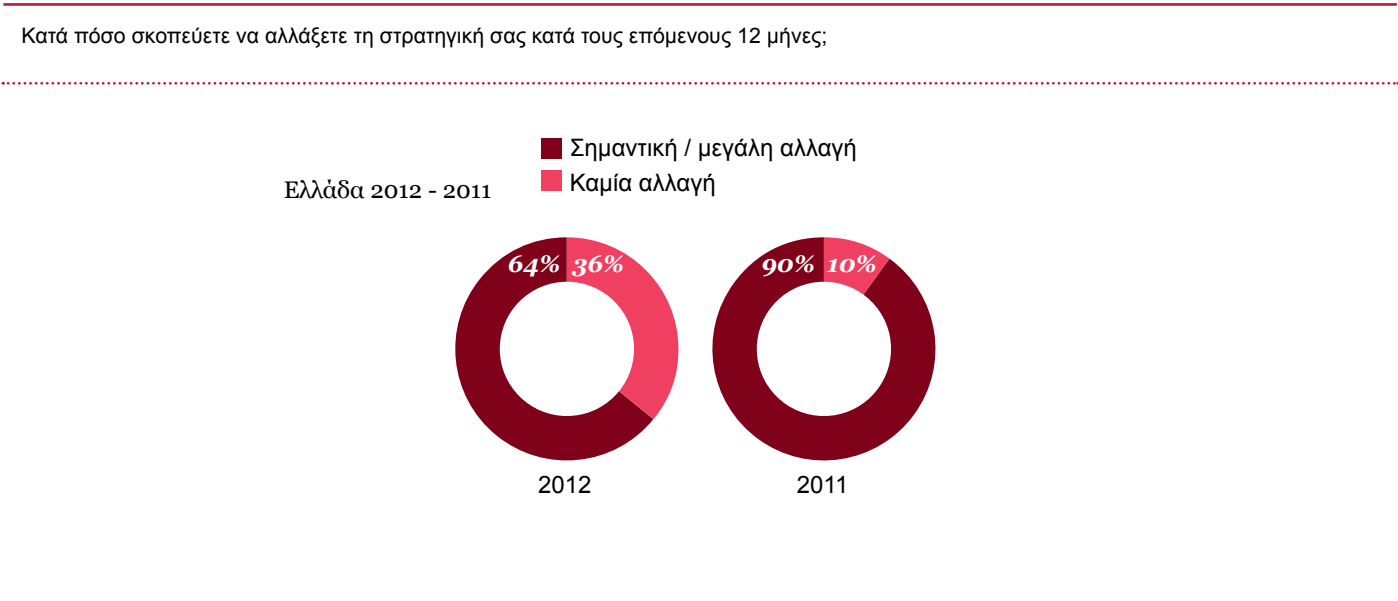
Επιτακτική για τη βιωσιμότητα της εταιρείας είναι και η κάλυψη των δανειακών της υποχρεώσεων. Στο πλαίσιο αυτό, βελτιώνουμε σταθερά τις οικονομικές μας επιδόσεις και περιορίζουμε αισθητά τις λειτουργικές μας δαπάνες εξασφαλίζοντας ικανές χρηματορροές, επιδιώκουμε την αναχρηματοδότηση των υποχρεώσεών μας από τις αγορές με θετικά αποτελέσματα, και λαμβάνουμε πρόσθετα, αναγκαία μέτρα για να συνεχίσουμε να πορευόμαστε με ασφάλεια, μακριά από υφάλους και ξέρες.

Τα θετικά μας αποτελέσματα δεν δικαιολογούν επανάπαυση. Σε συνθήκες κρίσης απαιτείται επαγρύπνηση, υπομονή και αντοχή. Ο αγώνας μας είναι καθημερινός. Για να εξασφαλίσουμε το μέλλον του ΟΤΕ, πρέπει να διασφαλίσουμε την αναγνώριση της αξίας του από τις αγορές, την εμπιστοσύνη και προτίμηση των καταναλωτών και τη συλλογική συμμετοχή των ανθρώπων του στην προσπάθεια ανάδειξης της πραγματικής δυναμικής του. Είμαστε σε καλό δρόμο.

Μιχάλης Τσαμάς, Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος, Όμιλος ΟΤΕ

Στρατηγική

Η έρευνα της PwC αντικατοπτρίζει την επιρροή που ασκεί η οικονομική κρίση στη στρατηγική, στις επιχειρηματικές αποφάσεις, στη διαχείριση του ρίσκου και στις επενδυτικές προτεραιότητες των διευθυνόντων συμβούλων στην Ελλάδα. Ως προς τη στρατηγική, σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης, στην Ελλάδα όλο και λιγότεροι διευθύνοντες σύμβουλοι, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, σκοπεύουν να διαφοροποιήσουν τη στρατηγική τους.

Ποιοι είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν τις αλλαγές στη στρατηγική; Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες στην έρευνα η στρατηγική επηρεάζεται πολύ από τους πελάτες, τους φορείς

χρηματοδότησης (επενδυτές, δανειστές), τους εργαζόμενους στην επιχείρηση, το Δημόσιο και το Κανονιστικό και Ρυθμιστικό Πλαίσιο. Παρόλο που επηρεάζονται από τους ανταγωνιστές

τους, δεν πραγματοποιούν μεγάλες αλλαγές στη στρατηγική εξαιτίας τους. Επίσης, ένας νέος παράγοντας επιρροής είναι οι χρήστες των Social Media.

Παράγοντες	Επηρεάζουν την επιχειρηματική σας στρατηγική	Προκαλούν μεγάλες αλλαγές στη στρατηγική σας
Πελάτες	96%	47%
Φορείς χρηματοδότησης	84%	32%
Εργαζόμενοι	73%	30%
Δημόσιο	89%	28%
Ανταγωνιστές	91%	12%
Χρήστες των social media	62%	39%

Οι διευθύνοντες σύμβουλοι, στην Ελλάδα αλλά και παγκοσμίως, επικεντρώνουν τη στρατηγική τους σε τρεις βασικούς άξονες:

- Εντοπίζουν τους κλάδους και τις περιοχές όπου υπάρχουν ευκαιρίες και εστιάζουν σε προσεκτικά επιλεγμένες δραστηριότητες, οι οποίες θα οδηγήσουν στην οργανική ανάπτυξη. Επτά στους δέκα συμμετέχοντες από την Ελλάδα δήλωσαν ότι η στρατηγική τους επικεντρώνεται σε λίγες και προσεκτικά επιλεγμένες πρωτοβουλίες.
- Βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών τους, περιορίζουν τις περιττές δαπάνες, χωρίς όμως να αναστέλλουν δραστηριότητες ή υπηρεσίες που προσδίδουν αξία και ενδυναμώνουν την επιχείρησή τους.
- Παρατηρούν τις τάσεις στην αγορά, δίνοντας έμφαση στις σχέσεις με τους πελάτες τους. Αξιολογούν κατά πόσο και σε ποια σημεία οι πελάτες επηρεάζουν τις εξελίξεις και, εφόσον χρειάζεται, πραγματοποιούν αντίστοιχες αλλαγές στη στρατηγική τους. Επιδιώκουν την καινοτομία, εστιάζοντας όμως στο τελικό αποτέλεσμα.

Προτεραιότητα της ελληνικής οικονομίας, και κατ’ επέκταση των ελληνικών επιχειρήσεων, πρέπει να είναι η στροφή σε τομείς που θα φέρουν ανάπτυξη και θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και το σύνολο των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, έχουν συναποφασίσει ότι ανάπτυξη και αύξηση της απασχόλησης στην Ευρώπη θα έρθουν μέσα από επενδύσεις, κυρίως στον τομέα της πράσινης οικονομίας, με αιχμή τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, την εξοικονόμηση ενέργειας και τη διαχείριση αποβλήτων. Εμείς πιστεύουμε και δηλώνουμε εδώ και 15 χρόνια ότι το μέλλον της Ελλάδας είναι οι επενδύσεις στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και ειδικότερα σε τομείς με αυξημένη εγχώρια προστιθέμενη αξία, όπως είναι τα υπεράκτια αιολικά πάρκα και τα υδροηλεκτρικά έργα, με εγχώρια προστιθέμενη αξία άνω του 80%.

Γιώργος Περιστερής, Διευθύνων Σύμβουλος, Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ

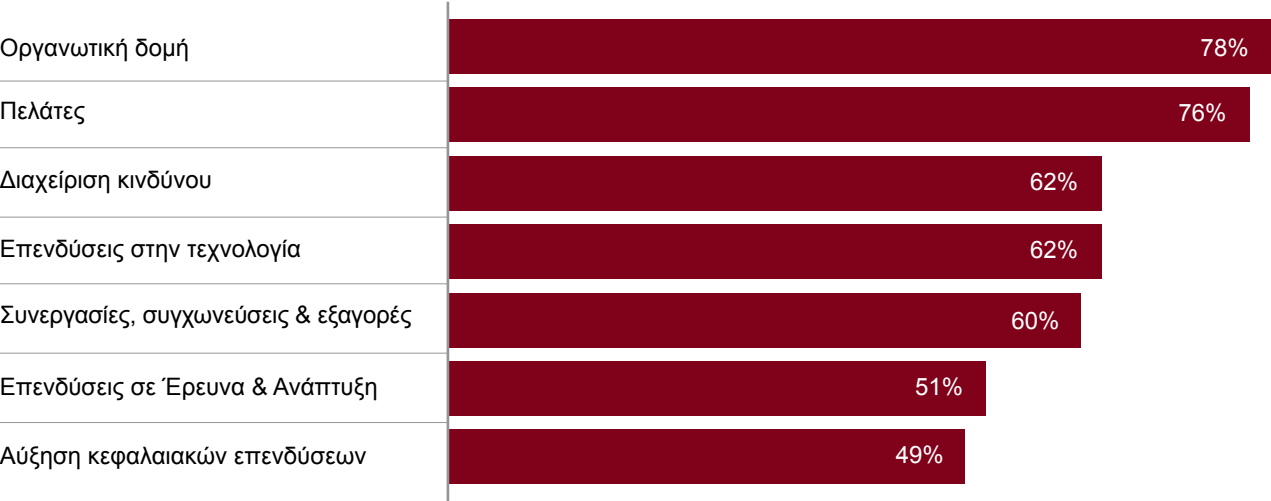

Παρά το δυσμενές οικονομικό κλίμα, συνεχίζουμε να παρουσιάζουμε καινοτόμα προϊόντα, επενδύοντας στην έρευνα, στη δύναμη της φύσης και ειδικότερα στα ελληνικά βότανα. Αξίζει να σημειωθεί, ότι η επένδυση στον τομέα Έρευνας & Ανάπτυξης είναι συνεχής, απορροφώντας σταθερά 6% του ετήσιου προϋπολογισμού μας. Εστιάζουμε στην υπεροχή της ελληνικής χλωρίδας – ένα μοναδικό πλεονέκτημα της χώρας μας αν σκεφτούμε ότι τα ενδημικά μας φυτά είναι περίπου 1.500 ενώ αυτά ανεπτυγμένων αγορών όπως η Γερμανία ή η Αγγλία δεν ξεπερνούν π.χ. τα 30 – συνεργαζόμενοι με μικροπαραγωγούς, αγροτικές ενώσεις και τοπικούς συνεταιρισμούς, εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς ανάμεσα στους οποίους και φορείς αποκατάστασης φυλακισμένων και αποθεραπείας εξαρτημένων ατόμων. Διδάσκουμε στους συνεργάτες μας τις βιολογικές καλλιέργειες και τρόπους διατήρησης των φυσικών πόρων. Τους βοηθάμε σε όλα τα στάδια της καλλιέργειας και της αποκομιδής και τους ενισχύουμε οικονομικά αγοράζοντας τα προϊόντα τους.

Η επιλογή που έχουμε κάνει να μην καλλιεργούμε μόνοι μας τα βότανά μας, είναι συνειδητή. Σκοπός μας δεν είναι να ανταγωνιστούμε αλλά να ενισχύσουμε τους αγρότες και τα σωματεία τους, καθώς και ευρύτερα τις κοινότητές τους.

Γιώργος Κορρές, Ιδρυτής, Κορρές Φυσικά Προϊόντα

Οι διευθύνοντες σύμβουλοι από την Ελλάδα δήλωσαν ότι οι αλλαγές που πρόκειται να πραγματοποιήσουν ως προς τη στρατηγική τους, αφορούν κυρίως στην οργανωτική δομή της εταιρείας τους καθώς και στην προσέλκυση και διαχείριση των πελατών.

Επηρεαζόμενοι από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (82%) δήλωσαν ότι τώρα έχουν μία πιο συντηρητική προσέγγιση στη διαχείριση του ρίσκου, η οποία γίνεται κυρίως κεντρικά, υπό το στιβαρό έλεγχο της Διοίκησης. Προτεραιότητα αποτελεί η διαχείριση των καταστάσεων καθώς αυτές συμβαίνουν αλλά και η πρόβλεψη του ρίσκου.

Η οικονομική κρίση θέτει νέους όρους για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, η οποία καθορίζεται πλέον από δύο βασικές παραμέτρους: τις εταιρικές συμπεριφορές και τη δυναμική της κοινωνικής αποδοχής και ανταπόκρισης. Όσον αφορά στις εταιρικές συμπεριφορές, η οικονομική προσέγγιση της ανάληψης κινδύνων και ο έλεγχος του κόστους αποτελούν θεμελιώδεις προτεραιότητες.

Σχετικά με την ανάληψη κινδύνων, οι εταιρείες, για να είναι βιώσιμες, οφείλουν να ενσωματώσουν στις λειτουργίες τους τη συστηματική εξακρίβωση, ανάλυση, διαχείριση και παρακολούθηση των προκλήσεων και προοπτικών που προέρχονται από την οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον. Στην ασφαλιστική αγορά διαμορφώνονται νέοι κίνδυνοι από τις δραματικές αλλαγές σε αυτούς τους τομείς. Πρέπει να εξετάζουμε, περιορίζοντας την έκθεσή μας, πού και πώς επενδύουμε τα χρηματικά μας διαθέσιμα, τις εγγυημένες αποδόσεις για τις οποίες δεσμευόμαστε με τα αποταμιευτικά προϊόντα και τις ενδεχόμενες ζημιές από ακραία φυσικά φαινόμενα. Στην ίδια λογική, ο έλεγχος του λειτουργικού κόστους πρέπει να είναι ενδεδειγμένος σε σχέση με το όφελος, με βάση διεθνή πρότυπα βιωσιμότητας.

Γιώργος Κώτσαλος, Διευθύνων Σύμβουλος, Όμιλος INTERAMERICAN

Το 51% των συμμετεχόντων στην έρευνα δήλωσαν ότι θα αλλάξουν τη στρατηγική τους με στόχο την αύξηση της έρευνας και ανάπτυξης καθώς και την ενίσχυση της καινοτομίας.

Ως προς τις ενέργειες αναδιάρθρωσης που προέβησαν τους τελευταίους 12 μήνες, οι συμμετέχοντες στην έρευνα από την Ελλάδα ανέφεραν τις περικοπές δαπανών, την ανάθεση υπηρεσιών σε τρίτους (outsourcing), καθώς και τη σύναψη νέας στρατηγικής συμμαχίας, εξαγοράς ή συγχώνευσης. Επίσης, σχετικά με την εφοδιαστική αλυσίδα των επιχειρήσεών τους, περιορίζονται σε λιγότερους συνεργάτες τους οποίους εμπιστεύονται περισσότερο.

Στην hellas online, παρά τη συνεχιζόμενη δύσκολη συγκυρία στη χώρα μας και των πιέσεων της ευρυζωνικής αγοράς τηλεπικοινωνιών, συνεχίζουμε να επενδύουμε σε νέες υπηρεσίες που απαντούν ιδανικά στα οικονομικά δεδομένα που διαμορφώνονται τόσο για τους οικιακούς χρήστες όσο και τους εταιρικούς πελάτες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της στρατηγικής επιλογής αποτελεί το hol cloud, μια νέα υπηρεσία για επιχειρήσεις που βασίζεται στη σύγκλιση της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών. Διακρίνοντας έγκαιρα την τάση που υπάρχει στην παγκόσμια αγορά για υπηρεσίες cloud από τηλεπικοινωνιακούς παρόχους, αξιοποιήσαμε την τεχνολογική υπεροχή και την τεχνογνωσία μας στην εξυπηρέτηση πελατών σε συνδυασμό με στρατηγικές συμμαχίες τεχνολογίας, και σχεδιάσαμε την υπηρεσία που παρέχεται από μια ελληνική εταιρεία για πρώτη φορά ολοκληρωμένα στη χώρα μας, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν απρόσκοπτα, με ευελιξία και με οικονομικό όφελος.

Αντώνης Κεραστάρης, Διευθύνων Σύμβουλος, hellas online

Ένα δυσμενές οικονομικό περιβάλλον απαιτεί επενδυτικές αποφάσεις που χαρακτηρίζονται ταυτόχρονα από ιδιαίτερη σύνεση και τόλμη. Σύνεση για να συνυπολογίσουμε προσεκτικά όλους τους αρνητικούς παράγοντες. Τόλμη για να εκμεταλλευθούμε τις ευκαιρίες που διαφαίνονται μακριά στον ορίζοντα, χωρίς να τρομοκρατηθούμε από τα συμπεράσματα της ‘συνετής ανάλυσης’. Η φυσική τάση μπροστά σ’ ένα περιβάλλον που καταρρέει είναι η άμυνα, η αυτοπροστασία. Δηλαδή η στασιμότητα, η οποία όμως τροφοδοτεί την ύφεση. Τα

μέλη της επιχειρηματικής κοινότητας έχουν χρέος, όχι μόνο απέναντι στους μετόχους τους, αλλά απέναντι στην κοινωνία, να κρατήσουν την τόλμη ως θεμελιώδες συστατικό της μεθοδολογίας λήψης στρατηγικών αποφάσεων.

Αριστοτέλης Παντελιάδης, Διευθύνων Σύμβουλος, METRO

Επενδύσεις

Σύμφωνα με τους διευθύνοντες συμβούλους από την Ελλάδα, οι τρεις κορυφαίες επενδυτικές προτεραιότητές τους για τους επόμενους 12 μήνες είναι:

1. η αύξηση της πελατειακής βάσης,
2. η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών, και
3. η βελτίωση της εξυπηρέτησης πελατών.

Τις ίδιες προτεραιότητες σε παρόμοια ποσοστά ανέφεραν και οι διευθύνοντες σύμβουλοι από τις χώρες της Ευρωζώνης. Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι, για πρώτη φορά στα τρία χρόνια που διεξάγεται η έρευνα στην Ελλάδα, ένας στους δύο συμμετέχοντες δήλωσε ότι σκοπεύει να επενδύσει στην Έρευνα και Ανάπτυξη αλλά και στην τεχνολογία.

62% των συμμετεχόντων

δήλωσαν ότι θα αυξήσουν

τις επενδύσεις τους στην

τεχνολογία.

Στη Vodafone, στο πλαίσιο της στρατηγικής μας να παρέχουμε τις πλέον αξιόπιστες υπηρεσίες κινητής επικοινωνίας, παρά τη δύσκολη οικονομική συγκυρία, έχουμε επενδύσει και συνεχίζουμε να επενδύουμε σε υποδομές και νέες τεχνολογίες. Αναβαθμίζουμε και εξελίσσουμε συνεχώς το 3G δίκτυό μας, το οποίο χαρακτηρίζεται από ταχύτητα, υψηλή ποιότητα και αξιοπιστία. Παράλληλα, αναπτύσσουμε δίκτυο 4ης γενιάς, ώστε να προσφέρουμε στην Ελλάδα νέες καινοτόμες υπηρεσίες 4G, που θα δώσουν τη δυνατότητα στους συνδρομητές μας να κάνουν χρήση υπηρεσιών δεδομένων με πραγματικές ταχύτητες πολλαπλάσιες των σημερινών. Δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρουν πιο οικονομικές λύσεις στους

πελάτες μας, τόσο στους ιδιώτες όσο και στις επιχειρήσεις. Δημιουργούμε και παρέχουμε καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες, τα οποία ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες τους και ταυτόχρονα μπορούν να συμβάλουν στην ανταγωνιστικότητα και στην ανάπτυξη τόσο των ιδίων όσο και της χώρας γενικότερα.

Γλαύκος Περισιάνης, Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος, Vodafone Ελλάδος

Η ανάγκη για παραγωγικές επενδύσεις στη χώρα μας είναι αυτονόητη και πιο επιτακτική από ποτέ. Με δεδομένη ωστόσο την οικονομική ασφυξία και την ανυπαρξία ρευστότητας που επικρατεί στην αγορά, είναι ελάχιστοι οι κλάδοι που σήμερα μπορούν να επενδύσουν. Οι τηλεπικοινωνίες είναι ένας. Παραμένουμε ένας κλάδος έντασης κεφαλαίου που ακόμη και μετά από 4 χρόνια ύφεσης μπορεί και θέλει να αιμοδοτήσει την εγχώρια οικονομία, κυρίως με επενδύσεις σε νέες υποδομές και τεχνολογίες που με τη σειρά τους θα λειτουργήσουν ως μοχλοί ανάπτυξης. Προς αυτήν την κατεύθυνση, η WIND Ελλάς έχει επενδύσει πάνω από 250€ εκατ. από το 2010, στο πλαίσιο ενός προγράμματος που θα συνεχιστεί και στα επόμενα χρόνια. Ευελπιστούμε ότι στο μεταξύ θα προχωρήσουν και οι απαραίτητες ρυθμιστικές, φορολογικές και νομοθετικές μεταρρυθμίσεις από πλευράς πολιτείας, ώστε οι επενδύσεις μας να έχουν ουσιαστική θετική επίδραση στην ελληνική οικονομία, άμεσα αλλά και μακροπρόθεσμα.

Νάσος Ζαρκαλής, Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος, WIND Ελλάς

Η κρίση έχει διαφορετικά πρόσωπα και οι συνέπειές της εκτείνονται από τη μείωση της ρευστότητας στην αγορά, την επενδυτική και αγοραστική δύναμη επιχειρήσεων και καταναλωτών ως και τον αντίκτυπο στην κοινωνία που βιώνεται σαν ανεργία και περιθωριοποίηση αδύναμων κοινωνικών ομάδων. Η Microsoft Hellas είναι μια μεσαίου μεγέθους επιχείρηση και ασφαλώς και εμείς προσαρμοζόμαστε στην ανάγκη που αντιμετωπίζουν οι περισσότερες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα: να κάνουμε περισσότερα με λιγότερους πόρους. Οι λύσεις ενός νέου τρόπου παραγωγικότητας που μεγιστοποιεί τα οφέλη της τεχνολογίας συνδράμουν προς αυτή την κατεύθυνση, προσφέροντας μείωση δαπανών, αύξηση της παραγωγικότητας και μεγαλύτερη ευελιξία. Παράδειγμα αποτελεί το εργασιακό μοντέλο New World of Work, που εισαγάγαμε πρόσφατα στην Ελλάδα. Παράλληλα, είναι ευθύνη και δέσμευσή μας να υλοποιούμε προγράμματα που

συνεισφέρουν στην οικονομική ανάπτυξη και τη στήριξη της κοινωνίας. Μέσα από το Κέντρο Καινοτομίας μας στηρίζουμε την καινοτόμο επιχειρηματικότητα με δράσεις όπως την παροχή προϊόντων/τεχνογνωσίας σε περισσότερες από 500 επιχειρήσεις και 150.000 φοιτητές αντίστοιχα, ενώ οργανώνουμε στοχευόμενες ενέργειες για τη στήριξη των νέων που πλήττονται από την ανεργία.

Πέγκυ Αντωνάκου, CEO, Microsoft Hellas

Υπάρχουν σήμερα ηγετικές μορφές;

Ο Steve Jobs ήταν αναμφίβολα ο πιο επιτυχημένος επιχειρηματίας του κόσμου. Παρόλο που τον έδιωξαν από το διοικητικό συμβούλιο, επανήλθε, και ως διευθύνων σύμβουλος έκανε την Apple παγκόσμια δύναμη. Ενεργούσε πέρα από κάθε κανόνα. Με όραμα, πάθος, ένταση και πίστη σε αυτό που κάνει, ενέπνευσε τη δημιουργία προϊόντων που άλλαξαν τη ζωή μας.

Ο Περικλής στην Αρχαία Αθήνα, έδειξε στόφα μεγάλου ηγέτη, υπηρετώντας το στόχο της δημιουργίας μίας ιδανικής πολιτείας. Συνδύαζε όραμα, αποφασιστικότητα και ηγετικό χάρισμα.

Λεωνίδας Μπόμπολας,
Διευθύνων Σύμβουλος,
ΕΛΛΑΚΤΩΡ

Φέτος για πρώτη φορά, η PwC ζήτησε από τους συμμετέχοντες στην έρευνα να αναφέρουν κάποια ηγετική μορφή που θαυμάζουν από τη λογοτεχνία και την ιστορία. Σκεφθήκαμε ότι θα ήταν ενδιαφέρον να σας παραθέσουμε ενδεικτικές απαντήσεις από την Ελλάδα.

Από την αρχαία ελληνική ιστορία οι συμμετέχοντες ξεχώρισαν τον Οδυσσέα «για την επιμονή του», τον Θεμιστοκλή για τη διορατικότητα, την ευθυκρισία και την πειθώ του. Τον Μέγα Αλέξανδρο γιατί «ήταν ο τελευταίος ανάμεσα σε ίσους», περνούσε κακουχίες με τους στρατιώτες του και τους ενέπνεε, είχε την ικανότητα να συντονίζει ένα δύσκολο έργο, έθετε σαφείς στόχους και είχε ξεκάθαρο όραμα.

Από τη σύγχρονη ελληνική ιστορία αναφέρθηκαν ο Ελευθέριος Βενιζέλος γιατί «έθετε στόχους και έπειθε τον κόσμο να τον ακολουθήσει» και ο Ιωάννης Καποδίστριας.

«Ο Καποδίστριας ως ηγέτης με πολύπλευρη μόρφωση, διορατικότητα αλλά και χιούμορ – αξέχαστο θα μείνει το επεισόδιο με την εισαγωγή της πατάτας στην Ελλάδα. Ήταν ο ιδρυτής της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος και εισήγαγε στη χώρα μας τη νομισματική μονάδα που αντικατέστησε το τουρκικό νόμισμα. Τον θαυμάζω για τη σταθερότητα, την τιμιότητα και το ήθος του. Έκανε πολλές μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση και πάνω απ’ όλα ήταν αυτός που κατάφερε να ξαναχτίσει ένα κατεστραμμένο κράτος. Χρειαζόμαστε ηγέτες σαν κι’ αυτόν σήμερα.»

Όσον αφορά τη σύγχρονη εποχή, οι ηγετικές μορφές που θαυμάζουν οι συμμετέχοντες στην έρευνα ποικίλουν, από τη Margaret Thatcher, τον Winston Churchill και τον George Patton, ως τον Mahatma Gandhi αλλά και επιχειρηματίες όπως ο Steve Jobs και ο Louis V. Gerstner, Jr.

Δεν διακρίνω κάποιον ηγέτη στη σημερινή εποχή. Δεν μιλώ για επιχειρηματικούς ηγέτες – τέτοιοι υπάρχουν πολλοί. Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η έλλειψη πολιτικών ηγετών. Για αυτό αντιμετωπίζουμε αυτό το χάος. Η πολιτική μας τάξη δεν διαθέτει σαφές όραμα και δεν μπορεί να εμπνεύσει τους πολίτες. Αυτό παρατηρείται ιδιαίτερα στην Ευρώπη. Όμως, κοιτάζοντας στο παρελθόν, διακρίνω πολλά παραδείγματα εξεχόντων ευρωπαίων ηγετών – όπως η Margaret Thatcher, ο Charles de Gaulle και ο Helmut Kohl που επανένωσε τη Γερμανία.

Δρ. Ιωάννης Κούστας,
Πρόεδρος & Διευθύνων
Σύμβουλος, Danaos Corporation

Εκτιμώ τον Nelson Mandela γι’ αυτό που είπε: «Είναι καλύτερα να αφήνεις άλλους μπροστά, ιδιαίτερα όταν γιορτάζετε νίκες και συμβαίνουν ωραία πράγματα. Αλλά όταν υπάρχει κίνδυνος, τότε πρέπει να πάρετε το τιμόνι στα χέρια σας. Τότε είναι που ο κόσμος θα σας εκτιμήσει σαν ηγέτη.»

Τι μας διδάσκει το παράδειγμα του Roosevelt

Καθώς ζούμε μία περίοδο ύφεσης, ο ηγέτης που με έχει συναρπάσει είναι ο Franklin D. Roosevelt – ένας από τους τρεις σημαντικότερους προέδρους των ΗΠΑ, επιτυχημένος και σε περίοδο ειρήνης και σε περίοδο πολέμου. Είναι ο μοναδικός πρόεδρος των ΗΠΑ που κέρδισε τέταρτη θητεία. Ανέλαβε τα ηνία στο βάθος του τεράστιου αμερικανικού κραχ. Αντελήφθη τη σοβαρότητα του προβλήματος και το πού θα μπορούσε να οδηγήσει, σε μεγάλες δηλαδή πολιτικές και κοινωνικές εντάσεις. Τα πρώτα τέσσερα χρόνια πέτυχε μεγάλες πολιτικές συνεργασίες μεταξύ Δημοκρατικών και Ρεπουμπλικανών στο Κογκρέσσο που έκτοτε δεν έχουμε ξαναδεί στην Αμερική. Αντιμετώπισε την κρίση με επιμονή και μεγάλη ταχύτητα υλοποίησης.

Συνέταξε μία καταπληκτική ομάδα από άντρες και γυναίκες, νέους, δυναμικούς μορφωμένους, που δουλεύανε αποτελεσματικά. Δημιούργησε ένα γρήγορο πρόγραμμα 100 ημερών. Πέρασε πολλές τροπολογίες και νομοσχέδια για να βάλει μία τάξη στην οικονομία και στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Από την εποχή του υπάρχουν ακόμα το σύστημα ελέγχου των χρηματιστηρίων (SEC) και το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (Social Security).

Συνειδητοποίησε ότι θα γίνει ένα μεγάλο ρήγμα στην κοινωνία της Αμερικής και συνεργάστηκε με όλες τις πλευρές, βιομήχανους, επιχειρηματίες, σωματεία και συνδικαλιστές. Σαν εμπνευστής και αρχιτέκτονας του New Deal κατόρθωσε να περάσει μία σειρά από νόμους και ρυθμίσεις, ξεκίνησε τις δημόσιες επενδύσεις, απεξάρτησε την ισοτιμία του δολαρίου από το χρυσό και προώθησε πρωτοβουλίες για την μείωση της ανεργίας για να επιταχύνει την έξοδο των ΗΠΑ από τη χειρότερη οικονομική κρίση που έζησαν.

Κατόπιν, σαν ηγέτης σε περίοδο πολέμου, με το που ξεκίνησε ο 2^{ος} Παγκόσμιος Πόλεμος, πέρασε σημαντικούς νόμους για να υποστηρίξει οικονομικά τους συμμάχους και μετά τον βομβαρδισμό του Περλ Χάρμπορ η Αμερική πολέμησε δυναμικά σε όλα τα μέτωπα. Η πολιτική του υπήρξε σημαντικός παράγοντας για την τελική νίκη των συμμάχων.

Τον θαυμάζω γιατί ήταν ένας από τους ηγέτες που αντιμετώπισε παρόμοια προβλήματα με τα σημερινά και προσπάθησε, επίμονα και αποτελεσματικά, να ξεπεράσει μία μεγάλη οικονομική κρίση δείχνοντας αποφασιστικότητα, τόλμη και ευελιξία. Έβαλε κανόνες, έθεσε τις βάσεις, άφησε πίσω τις κομματικές αντιπαλότητες και οδήγησε την Αμερική στην οικονομική ανάπτυξη με κοινωνική συνοχή, για όλους και όχι μόνο για τους λίγους. Αυτό είναι ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε σήμερα και ο Roosevelt αξίζει να μελετηθεί περισσότερο.

Γιάννης Κωστόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος, Ελληνικά Πετρέλαια

Σκέψεις και προβληματισμοί

Συζήτηση με τον κ. **Γιάννη Κωστόπουλο**
Διευθύνοντα Σύμβουλο
Ελληνικά Πετρέλαια

Να αναστρέψουμε την αρνητική εικόνα που εμείς οι ίδιοι καλλιεργούμε και να δημιουργήσουμε ένα θετικό κλίμα

Για την ελληνική οικονομία

Η ελληνική οικονομία έχει να αντιμετωπίσει δύο βασικά ζητήματα: Το πρώτο είναι δημοσιονομικό και το δεύτερο δομικό. Σχετικά με το δημοσιονομικό, μέσα στο 2013 θα έχουμε ακόμα μεγαλύτερη μείωση του ΑΕΠ και το πιο δυσχερές σημείο καμπής για την ελληνική οικονομία.

Στην Ελλάδα έχει γίνει μία μεγάλη - και επίπονη για τον κόσμο - προσπάθεια σχετικά με το δημοσιονομικό. Δεν υπάρχει άλλη ανεπτυγμένη χώρα του ΟΟΣΑ που να έχει κατορθώσει, μέσα σε ένα τόσο μικρό χρονικό διάστημα, να κάνει αντίστοιχα μία τόσο μεγάλη διόρθωση στο έλλειμμα του προϋπολογισμού της.

Όμως παράλληλα, γίνεται διεθνώς μία πρωτοφανής κινητοποίηση για να μας υποστηρίξουν στη μείωση του χρέους και στην ανασυγκρότηση της οικονομίας μας. Θεωρώ ότι η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει από τα χειρότερα ίσως προβλήματα ανάμεσα στις αναπτυγμένες χώρες. Προβλήματα που συσχετίζονται με το έλλειμμα στον κρατικό προϋπολογισμό, το αρνητικό ισοζύγιο πληρωμών, καθώς και το τεράστιο δημόσιο χρέος συγκριτικά με το ΑΕΠ. Αυτός ο συνδυασμός των προβλημάτων δημιουργεί ένα μοναδικό φαινόμενο που δεν είναι συγκρίσιμο με την κατάσταση στην Ιρλανδία, στη Γαλλία ή στην Ισπανία.

Στην Ελλάδα έχει γίνει μία μεγάλη - και επίπονη για τον κόσμο - προσπάθεια σχετικά με το δημοσιονομικό. Δεν υπάρχει άλλη ανεπτυγμένη χώρα του ΟΟΣΑ που να έχει κατορθώσει,

μέσα σε ένα τόσο μικρό χρονικό διάστημα, να κάνει αντίστοιχα μία τόσο μεγάλη διόρθωση στο έλλειμμα του προϋπολογισμού της -μείωση της τάξεως των 25 δισεκατομμυρίων ευρώ. Αυτό ήταν ένα «shock treatment» για την ελληνική οικονομία. Και είμαστε πλέον πολύ κοντά στο να επιτύχουμε ένα πρωτογενές πλεόνασμα. Παραμένει όμως το σοβαρό πρόβλημα της εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους.

Το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών βαίνει μειούμενο, καθώς η μείωση του ΑΕΠ και η μείωση της κατανάλωσης οδήγησαν και σε μείωση των εισαγωγών. Επίσης, τα τελευταία δύο χρόνια έχουμε δει μία αύξηση των εξαγωγών και ευελπιστούμε ότι αυτό θα εξελιχθεί θετικότερα.

Το ζήτημα του δημοσίου χρέους

Το μεγάλο πρόβλημα, που πρέπει οπωσδήποτε να επιλύσουμε, είναι το δημόσιο χρέος που θα συνεχίσει να βρίσκεται στα ίδια υψηλά επίπεδα μέσα στα επόμενα δύο-τρία χρόνια, αν δεν γίνει κάποια σημαντικότερη διόρθωση. Μιλάμε για ένα δημόσιο χρέος που μπορεί χωρίς διόρθωση κάποια στιγμή σύντομα να φτάσει στο 185%-195% του ΑΕΠ! Κι' όσο και αν κουρεύεται καθώς υποχωρεί το ΑΕΠ, η κατάσταση δεν βελτιώνεται. Η ελπίδα είναι αν οι εταίροι μας στην Ευρώπη, έχοντας λάβει υπόψη τις τρομερές θυσίες και τις προσπάθειές μας στο δημοσιονομικό να αποφασίσουν να συζητήσουν σοβαρά μία περεταίρω μείωση του χρέους μέσω διαφόρων μέτρων όπως επιμήκυνση περιόδου αποπληρωμής ομολόγων, κουρέματος της συμμετοχής του ευρωπαϊκού δημοσίου τομέα, επαναγορά χρέους, κ.α. Το πώς θα γίνει αυτό, αν θα είναι δηλαδή η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή οι κεντρικές τράπεζες της κάθε χώρας και πόσο θα θίξει τους φορολογούμενους των χωρών αυτών είναι το ζητούμενο, για το οποίο ελπίζω μέσα στους επόμενους

μήνες να βρεθεί μια λύση. Γιατί φοβάμαι ότι η σταδιακή επίλυσή του θα είναι πάρα πολύ δύσκολη. Δεν πιστεύω πως είναι βιώσιμο το δημόσιο χρέος της χώρας μας καθώς παράλληλα το ΑΕΠ δεν αυξάνεται δυναμικά.

Από την άλλη πλευρά, πρέπει κι' εμείς να καταβάλουμε κάθε προσπάθεια για να προωθήσουμε τις διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία μας. Αυτές οι αλλαγές, μαζί με την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, τη δημιουργία ενός σταθερού μακροοικονομικού κλίματος και μια σοβαρή αλλαγή νοοτροπίας -ιδιαίτερα στο Δημόσιο Τομέα - θα φέρουν τις απαραίτητες βελτιώσεις. Έτσι θα προσελκύσουμε επενδύσεις από την Ελλάδα και το εξωτερικό και – εκμεταλλευόμενοι τα συγκριτικά πλεονεκτήματά μας- θα μπορέσουμε να επιτύχουμε ικανοποιητικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Ίσως τα χειρότερα να είναι πλέον πίσω μας, αλλά θα πρέπει να λυθεί οριστικά το θέμα του δημοσίου χρέους και κυρίως να εστιαστούν όλες οι προσπάθειες στην επίτευξη των στόχων της ανάπτυξης και της απασχόλησης.

Στηριζόμαστε σε ένα σαθρό οικονομικό μοντέλο

Έχουμε ακόμη να αντιμετωπίσουμε τα δομικά θέματα της ελληνικής οικονομίας και το οικονομικό μοντέλο. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι τα τελευταία 30 χρόνια, σταδιακά αναπτύξαμε και συντηρήσαμε ένα υψηλό επίπεδο ζωής. Στη «λευκή οικονομία», εξαιρώντας την παραοικονομία, φθάσαμε στα 25.000 ευρώ ΑΕΠ κατά κεφαλή. Ήμασταν υπερήφανοι γιατί καταφέραμε να βρεθούμε μέσα στις 25 πιο πλούσιες χώρες του κόσμου.

Αν όμως συνδυάσουμε αυτό το αποτέλεσμα με την παραγωγή μας, με τις εισαγωγές και με τη διάθρωση της οικονομίας, θα δούμε ότι ήταν σαφές πως επρόκειτο για ένα μοντέλο πολύ σαθρό, το οποίο εξαρτάτο καθαρά από τις ευρωπαϊκές επιδοτήσεις, από το δανεισμό του δημοσίου τομέα και, σε ένα βαθμό, από μία ιδιαίτερα μεγενθυμένη παραοικονομία. Μια παραοικονομία που βρίσκεται σε πολύ υψηλότερο επίπεδο από αντίστοιχες οικονομίες που έχουν όπως και εμείς μεγάλο τομέα υπηρεσιών και μία δομή αγοράς με πολλές μικρές επιχειρήσεις.

Άρα δεν είναι δυνατόν μια χώρα όπως η Ελλάδα, με λίγες εγχώριες πρώτες ύλες, περιορισμένες σχετικά υποδομές, μικρή βιομηχανία και βιοτεχνία και το σημαντικά μικρότερο ποσοστό εξαγωγών επί του ΑΕΠ σε σχέση με άλλες ανεπτυγμένες χώρες, να συντηρεί αυτό το επίπεδο ζωής. Αυτό όλο ήταν μία φούσκα η οποία θα έσκαγε, αργά ή γρήγορα. Πιστεύω ότι οι περισσότεροι από εμάς, που αναλύουμε τα πράγματα με αντικειμενικότητα και λογική, αυτά τα βλέπαμε. Αναλογιζόμαστε πόσο θα κρατούσε αυτή η φούσκα. Ήταν ένα πάρτι που τώρα τελείωσε και είναι καιρός πια να «ξαναμπούμε πάλι στην κουζίνα να μαγειρέψουμε για να έχουμε να φάμε».

Είναι καιρός να αλλάξουμε νοοτροπία

Αυτή η αλλαγή του μοντέλου δεν μπορεί να γίνει πάρα πολύ γρήγορα. Το κλειδί για να βελτιωθεί ο ρυθμός ανάπτυξης είναι να περάσει αυτή η νοοτροπία κατ’ αρχήν σε αυτούς που προωθούν, επιταχύνουν αλλά δυστυχώς μπορούν ακόμα και να σταματήσουν τις επενδύσεις. Πρόκειται για τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, τη δικαιοσύνη και τις τοπικές αρχές, που στο παρελθόν έχουν παιξει μάλλον κατασταλτικό ρόλο για τις αναπτυξιακές επενδύσεις, παρά υποστηρικτικό.

Τα τελευταία 30 χρόνια στην Ελλάδα έχει καλλιεργηθεί μία αντιεπιχειρηματική νοοτροπία. Δεν θαυμάζουμε τις επιτυχημένες επιχειρήσεις. Τις φθονούμε. Δεν εκτιμούμε την οικονομική

ανάπτυξη και την καλή κερδοφορία. Δεν αναλογιζόμεθα ότι μία υγιής οικονομία προϋποθέτει ένα πολύ μεγάλο αριθμό υγιών επιχειρήσεων. Αυτές οι επιχειρήσεις, πέρα από το να δημιουργούν κέρδη για να διανέμουν μερίσματα στους μετόχους τους, επαναεπενδύουν τα κέρδη αυτά σε έργα που δημιουργούν ανάπτυξη, εξαγωγές και νέες ποιοτικές θέσεις εργασίας με μέλλον και προοπτική. Ακόμη, αν αυτές οι επιχειρήσεις είναι κερδοφόρες θα εξελιχθούν σε οργανισμούς με πολύ μεγαλύτερη κοινωνική ευθύνη που θα προσφέρουν στις τοπικές κοινωνίες, στον πολιτισμό και στην εθνική οικονομία, αλλά και θα πληρώσουν φόρους στο δημόσιο. Άρα θα βοηθήσουν στη δημιουργία ισοσκελισμένου προϋπολογισμού και στην εξυτηρέτηση του χρέους.

Δυστυχώς όμως τόσα χρόνια στην Ελλάδα επικρατεί μία γενικότερα αρνητική νοοτροπία που βρίσκεται κυρίως στο δημόσιο τομέα αλλά έχει επεκταθεί και στον ιδιωτικό. Δεν έχουμε τον τρόπο σκέψης ότι «αν θέλω, ξέρω και μπορώ, θα γίνουν πράγματα».

Αυτή τη νοοτροπία την ονομάζω «Όχι-σμό». Η πρώτη απάντηση που παίρνουμε όταν ζητήσουμε κάτι σε οποιαδήποτε υπηρεσία στην Ελλάδα είναι το «ΟΧΙ δεν γίνεται!». Μετά από σκληρή διαπραγμάτευση αυτό γίνεται «μπορεί» και στο τέλος καμιά φορά και πολύ δύσκολα καταλήγει στο «ναι». Αυτό πρέπει να αναστραφεί. Πρέπει να πιστέψουμε ότι μπορούμε να κάνουμε πράγματα, να προσπαθήσουμε, να δουλέψουμε σκληρά και να τα καταφέρουμε. Ο Οδυσσέας του Ομήρου που πάλευε για χρόνια σε αντίξοες συνθήκες, είναι ένα καλό παράδειγμα προς μίμηση. Είναι εντυπωσιακό πως μια χώρα που τον εξύμνησε επί χιλιετίες, είναι σήμερα τόσο μακριά από το πρότυπό του. Έφτασε η στιγμή να

.....

Η πρώτη απάντηση που παίρνουμε όταν ζητήσουμε κάτι σε οποιαδήποτε υπηρεσία στην Ελλάδα είναι το «ΟΧΙ δεν γίνεται!» Αυτό πρέπει να αναστραφεί.

τον «ξανανακαλύψουμε». Με την επιμονή του, την εξυπνάδα του και την ευρηματικότητά του κατόρθωσε μετά από αρκετά χρόνια να πετύχει το στόχο της επιστροφής στην Ιθάκη του, έχοντας ζήσει μία ενδιαφέρουσα και γεμάτη ζωή.

Η στρατηγική των Ελληνικών Πετρελαίων

Πριν από πέντε χρόνια, επαναπροσδιορίσαμε τη στρατηγική μας πάνω σε δύο άξονες, την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα. Οι στόχοι που θέσαμε μας βοήθησαν στην αντιμετώπιση της κρίσης.

Όσον αφορά στην ανάπτυξη, ο στόχος ήταν υψηλή τεχνολογία, νέα προϊόντα, προστιθέμενη αξία και εξαγωγές. Ξεκινήσαμε ένα ευρύ επενδυτικό πρόγραμμα για να διασφαλίσουμε ότι τα διυλιστήριά μας θα γίνουν πολύ πιο εξαγωγικά και πιο ανταγωνιστικά περιφερειακά, όχι μόνο στην Ελλάδα. Για την αναβάθμιση του διυλιστηρίου της Θεσσαλονίκης επενδύσαμε 240 εκατ. ευρώ, ενώ για τον εκσυγχρονισμό του διυλιστηρίου της Ελευσίνας από 1,4 δισ. ευρώ. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη βιομηχανική επένδυση στην Ελλάδα και τη μεγαλύτερη του κλάδου που έγινε στην Ευρώπη τα τελευταία χρόνια. Έτσι, αλλάξαμε το προφίλ των πωλήσών μας - από 20% εξαγωγική, εξελισσόμαστε σε πάνω από 55% εξαγωγική και σταδιακά μειώνουμε την εξάρτησή μας από την εγχώρια αγορά. Στόχο έχουμε να είμαστε στους τρεις πρώτους παίκτες σε όλες τις αγορές όπου δραστηριοποιούμεθα. Επίσης στις ενέργειες για την ανάπτυξη περιλαμβάνεται η εξαγορά της θυγατρικής της BP στην Ελλάδα, με την οποία αυξήσαμε το μερίδιό μας στην εγχώρια αγορά και γίναμε πιο καθετοποιημένοι, η ανάπτυξή μας στο εξωτερικό και οι επενδύσεις μας στην ηλεκτροπαραγωγή και στις ΑΠΕ.

Για τον τομέα της ανταγωνιστικότητας, έχουμε ήδη υλοποιήσει πολλά προγράμματα μετασχηματισμού. Το 2007 ξεκινήσαμε με το πρόγραμμα «Best 50», με το οποίο αναλύσαμε όλες τις προμήθειες και βάλαμε στόχο από τα 500 εκατ. ευρώ που ξοδεύονται, είτε σε λειτουργικά κόστη είτε σε

κεφαλαιουχικές δαπάνες, να έχουμε μία οικονομία της τάξεως του 10%. Μέσα σε τριάνμις χρόνια πετύχαμε το στόχο αυτό και μειώσαμε τα κόστη κατά 50 εκατομμύρια. Πέρυσι επαναλانسάραμε αυτό το πρόγραμμα, βάζοντας ένα πρόσθετο στόχο άλλα 30 εκατομμύρια Ευρώ μειώσεις σε τρία χρόνια. Το πρόγραμμα τώρα ονομάζεται «Best 80» και θα κλείσουμε ήδη στα 67 εκατομμύρια στο τέλος του 2012.

Ένα ευρύ πρόγραμμα μετασχηματισμού με οικονομίες κλίμακας

Παράλληλα ξεκινήσαμε ένα τεράστιο πρόγραμμα μετασχηματισμού στα διυλιστήρια. Πέρα από τον εξοπλισμό, επενδύσαμε στις διαδικασίες μας - δηλαδή στην εύρυθμη λειτουργία, στη βελτιστοποίηση των περιθωρίων, στην ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης ενέργειας, στη διαχείριση πρώτων υλών, στη συντήρηση παγίων και στη βελτιστοποίηση διαχείρισης θεμάτων ασφαλείας και περιβάλλοντος. Πρόκειται για το πρόγραμμα «ΔΙΑΣ» που περιλαμβάνει πάνω από 100 πεδία δράσης στα διυλιστήριά μας, με στόχο την εξοικονόμηση περίπου 110 εκατ. ευρώ. Τα τελευταία τριάνμις χρόνια έχουμε επιτύχει αύξηση περιθωρίων ή μειώσεις κόστους της τάξης των 70 εκατ. ευρώ και είμαι σίγουρος πως μέσα στα επόμενα δύο χρόνια θα ξεπεράσουμε το στόχο των 110 εκατομμυρίων ευρώ.

Ο μετασχηματισμός αφορά και την οργάνωσή μας. Τα τελευταία πέντε χρόνια είχαμε μείωση ανθρώπινου δυναμικού κατά 2.000 άτομα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, είτε με συνταξιοδότηση είτε με προγράμματα εθελουσίας. Κατά την ίδια περίοδο αυτή κάναμε και προσλήψεις 660 νέων ανθρώπων. Έτσι κατορθώσαμε δύο σημαντικά αποτελέσματα: τη μείωση των λειτουργικών εξόδων κατά περίπου 20% και την ανανέωση του ηλικιακού προφίλ των εργαζομένων μας, από τα 52 έτη στα 43, ενώ έχουμε στόχο να το κατεβάσουμε ακόμα περισσότερο. Για την ανάπτυξη των εργαζομένων μας έχουμε ένα ευρύ πρόγραμμα εκπαίδευσης. Το θεωρούμε προτεραιότητά μας. Λίγες εταιρείες σήμερα είναι «μεγάλα

σχολεία» και διαθέτουν τους πόρους για να εκπαιδεύουν τους ανθρώπους τους. Παρέχουμε σε όλα τα στελέχη ένα Mini MBA που καλύπτει θέματα γενικών γνώσεων για τα προϊόντα και τις αγορές που λειτουργούμε καθώς και εκπαίδευση σε θέματα οικονομικής ανάλυσης και διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού. Επίσης δίνουμε έμφαση στην ανάπτυξη εμπορικών δεξιοτήτων για τους ανθρώπους μας που δραστηριοποιούνται στις αγορές και εξυπηρετούν τους πελάτες μας.

Θεωρούμε την τεχνογνωσία ύψιστο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Μόνο το 2011, οι άνθρωποί μας στα διυλιστήρια συμμετείχαν σε 65.000 ώρες τεχνικής εκπαίδευσης.

Η διαχείριση των ταμειακών ροών είναι κρίσιμη σε περίοδο κρίσης

Δύο είναι τα σημαντικά ζητήματα για την αντιμετώπιση της κρίσης: έγκαιρος προγραμματισμός και γρήγορη υλοποίηση. Το management μιας εταιρείας πρέπει να εστιάζει στη διαχείριση των ταμειακών ροών και στη σταβρή διαχείριση των πιστωτικών κινδύνων που εμφανίζονται πάντα σε μια περίοδο ύφεσης. Όσον αφορά στον έλεγχο των πιστωτικών κινδύνων, εδώ και τέσσερα χρόνια, πριν δηλαδή το ξέσπασμα της κρίσης, δημιουργήσαμε μία ομιλική διεύθυνση με κοινές διαδικασίες και αυστηρά συστήματα ελέγχου. Εδώ εφαρμόζουμε το συγκεντρωτισμό που είναι αναγκαίος για την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων. Για να μην έχουμε γραφειοκρατία, επενδύσαμε σε πρωτοποριακά πληροφοριακά συστήματα. Με αυτό τον τρόπο, τα τελευταία τρία χρόνια, δεν αντιμετωπίζουμε προβλήματα επισφαλειών.

Η διαχείριση των ταμειακών ροών είναι πλέον μέρος της εταιρικής μας κουλτούρας. Οι άνθρωποί μας κατανοούν τον κύκλο του τζίρου και ότι μια πώληση είναι ολοκληρωμένη μόνον όταν έχει γίνει η είσπραξη του μετρητού. «Το ρευστό είναι ο βασιλιάς» και η διαχείρισή του είναι ο κύριος στόχος για όλα τα στελέχη μας και της πρώτης και

της δεύτερης γραμμής και της διοίκησης. Έχουμε όλοι εστιαστεί στην πολύ καλή διαχείριση των Κεφαλαίων Κίνησης που αποτελεί προτεραιότητα και μας έχει βοηθήσει τα μέγιστα να ξεπεράσουμε την κρίση.

Σενάρια καταστροφής και ο ρόλος της Ευρώπης

Είναι σίγουρο ότι ένας οργανισμός όσο και να έχει επενδύσει στα πάγια και στους ανθρώπους του και να έχει δημιουργήσει τις κατάλληλες διαδικασίες διαχείρισης ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας, σε μία νέα και βαθειά παγκόσμια οικονομική ύφεση δεν θα μείνει ανεπηρέαστος. Για παράδειγμα, αν υποχωρήσει ο ρυθμός ανάπτυξης στην Κίνα, ή αν οι ΗΠΑ αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα λόγω του δημοσίου χρέους τους ή αν υπάρξει μία διάλυση της Ευρωζώνης, κανείς δεν θα μείνει στο απυρόβλητο.

Όμως πιστεύω ότι η πιθανότητα αυτού του «σεναρίου καταστροφής» είναι μάλλον μικρή. Το πιο πιθανό, για μένα, είναι ότι θα υπάρξουν μικρότεροι μεν, αλλά ικανοποιητικοί ρυθμοί ανάπτυξης στην Κίνα και στις αναπτυσσόμενες οικονομίες, αλλά και στις ΗΠΑ η ανάπτυξη θα επιταχυνθεί λόγω του χαμηλότερου κόστους ενέργειας και της ευελιξίας της οικονομίας τους. Η Ευρώπη επίσης πιο αργά αλλά σταθερά θα ξαναβρεί το ρυθμό της. Θα ταλαιπωρηθούμε για δύο –τρία χρόνια ακόμα με σχετικά χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, αλλά αυτό θα δώσει τη δυνατότητα σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες να εξασφαλίσουν την απαραίτητη δημοσιονομική πειθαρχία και να αποκτήσουν μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα που αυτή τη στιγμή λείπει και είναι απαραίτητη. Η Ευρώπη πρέπει να παραμείνει ενωμένη και να εστιάσει τις προσπάθειές της στην ανάπτυξη του μελλοντικού ρόλου της. Διαθέτει τεράστια αποθέματα σε θέματα τεχνολογίας, τεχνογνωσίας, πολιτισμού, βιομηχανίας και έχει μεγάλα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, τα οποία μπορεί να εκμεταλλευθεί και να παίξει το σημαντικότεατο ρόλο που της αρμόζει στη μελλοντική παγκόσμια οικονομία.

Θεωρώ ότι και στην Ελλάδα, υπάρχουν σημαντικότερα αναπτυξιακά περιθώρια και μεγάλες ευκαιρίες, στη ναυτιλία, στον τουρισμό, στα ακίνητα, στις υπηρεσίες, στην παιδεία και τον πολιτισμό, στην ενέργεια, στις τράπεζες, στις ιατρικές υπηρεσίες στην αγροτική παραγωγή αλλά και στη βιομηχανία και βιοτεχνία εγχώρια και εξαγωγική.

Να αναστρέψουμε την αρνητική εικόνα που έχουμε για μας

Αυτό που με ανησυχεί περισσότερο και θα πρέπει να αποφύγουμε στη χώρα μας, είναι οι κοινωνικές εκρήξεις. Η ελληνική κοινωνία έχει πιεσθεί πάρα πολύ τα τελευταία χρόνια. Υπάρχει το σοβαρό πρόβλημα της μείωσης των εισοδημάτων, όμως αυτό συνεχώς οξύνεται και με τα ΜΜΕ τα οποία συνεχώς περνάνε μια εικόνα ακόμα πιο μαύρη. Εστιάζουν κυρίως στις κακές ειδήσεις και στα προβλήματα, χωρίς να προσπαθούν να αναδείξουν ιστορίες επιτυχίας ανθρώπων και εταιρειών.

Πρέπει να αρχίσουμε να γιορτάζουμε τις μικρές και μεγάλες μας νίκες, αντί να εστιάζουμε και να μεγεθύνουμε μόνο τα αρνητικά θέματα. Αυτό αποτελεί ευθύνη όλων μας. Και βεβαίως, τα ΜΜΕ πρέπει να παίξουν ένα πιο καταλυτικό ρόλο στη δημιουργία θετικού κλίματος. Σήμερα, η Ελλάδα χρειάζεται ένα όραμα για το πού θέλουμε να είμαστε τα επόμενα χρόνια, συγκεκριμένους στόχους και μεγαλύτερη ταχύτητα στην υλοποίηση. Γενικά, πρέπει να σταματήσουμε να μιλάμε τόσο πολύ και να δράσουμε περισσότερο.

Πρέπει να αναδιαμορφωθεί το μοντέλο της χώρας μας για την ανάπτυξη και να δοθούν περισσότερες ευκαιρίες σε ευρύτερες ομάδες ανθρώπων. Παράλληλα πρέπει να επαναπροσδιορισθούν οι βάσεις και οι στόχοι για ένα καλύτερο μοντέλο, οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό, σε παγκόσμιο επίπεδο που να εξασφαλίζει την οικονομική πρόοδο αλλά και την κοινωνική συνοχή που χρειαζόμαστε.

Συζήτηση με τον

Δρ. Ιωάννη Κούστα

*Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο
Danaos Corporation*

Το κλειδί για την επιτυχία βρίσκεται στην ατομική ευθύνη

Για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας

Αυτή τη στιγμή πιστεύω ότι η παγκόσμια οικονομία παραμένει στάσιμη. Και ο πιο αδύναμος κρίκος είναι η Ευρώπη. Κατά το παρελθόν, σημειώθηκε σημαντική ανάπτυξη στην Ευρώπη, η οποία όμως τροφοδοτούνταν σε μεγάλο βαθμό από χρέος. Για να πάμε από την ανάπτυξη που τροφοδοτείται από χρέος σε ανάπτυξη που επιτυγχάνεται από επενδύσεις και παραγωγικότητα πρέπει να αλλάξουμε τις εργασιακές σχέσεις. Χρειάζεται σήμερα, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, να πραγματοποιηθούν βαθιές δομικές αλλαγές. Δυστυχώς η Ευρώπη δεν έχει συνειδητοποιήσει αυτή την ανάγκη.

Η άνοδος του Σοσιαλιστικού κόμματος στη Γαλλία αποτελεί απόδειξη ότι ο κόσμος δεν έχει πραγματικά αντιληφθεί το πρόβλημα. Ο νομπελίστας καθηγητής οικονομικών Robert Mundell, ο οποίος αποτελεί μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Danaos, έχει πει κάτι πολύ σημαντικό: «Το φλέγον ζήτημα που ταλανίζει ολόκληρη τη σύγχρονη ιστορία από τον 20^ο αιώνα κι έπειτα έχει να κάνει με τον τρόπο με τον οποίο τα επιχειρηματικά κέρδη χρησιμοποιούνται και διανέμονται». Για μένα αυτή είναι και η καρδιά του προβλήματος. Όμως το καίριο ερώτημα είναι ποιος πρέπει να έχει την ευθύνη για το πώς επενδύονται και διανέμονται τα κέρδη. Για παράδειγμα, στον κομμουνισμό τα κέρδη ελέγχονταν από ανίκανους κρατικούς γραφειοκράτες. Ούτε όμως και το σοσιαλδημοκρατικό μοντέλο δούλεψε, γιατί παίρνει τα επιχειρηματικά κέρδη και τα δίνει στο κράτος. Όμως το κράτος δεν αποδίδει.

Το κλειδί για την επιτυχία βρίσκεται στην ατομική ευθύνη – εκεί έγκειται η αποδοτική λήψη αποφάσεων. Υπό αυτό το πρίσμα πρέπει να δούμε την Ευρώπη. Η κατάσταση στην Ασία είναι εντελώς διαφορετική. Οι ΗΠΑ προσπαθούν να ισορροπήσουν κάπου στη μέση. Στην Ασία δεν υπάρχει δίκτυ ασφαλείας – ο

καθένας ευθύνεται για τον εαυτό του και για αυτόν τον λόγο είναι πιο δυνατοί μαχητές απ’ ό,τι στη Δύση. Οι ασιατές αγωνίζονται για να επιβιώσουν. Από την άλλη μεριά, οι Ευρωπαίοι θεωρούν τους εαυτούς τους ανώτερους και χαρακτηρίζονται από εφησυχασμό και νωθρότητα. Στην Ευρώπη επικρατεί μια αποικιακή νοοτροπία η οποία είχε αποτελέσματα στις εποχές που η αποικιοκρατία ήταν στο απόγειό της. Το ίδιο συνέβαινε και στην Αρχαία Ελλάδα – είναι εύκολο να έχεις δημοκρατία και να περνάς τον καιρό σου συζητώντας στην Αγορά, όταν χιλιάδες δούλοι δουλεύουν για σένα.

Αυτά τα διαφορετικά κοινωνικοπολιτικά μοντέλα αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Το μοντέλο των ΗΠΑ αποτελεί υβρίδιο των άλλων δύο. Βρίσκεται κάπου μεταξύ του ευρωπαϊκού και ασιατικού μοντέλου. Από τη μία πλευρά, είναι η αμερικανική οικονομία στην οποία η εργασία ρυθμίζεται σε μεγάλο βαθμό από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις – και όλες αυτές οι βιομηχανίες έχουν χρεοκοπήσει. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει η «ελεύθερη» οικονομία στα πλαίσια της οποίας λειτουργούν οι περισσότερες αμερικανικές βιομηχανίες. Κατά αυτόν τον τρόπο, η οικονομία των ΗΠΑ έχει στοιχεία τόσο από το ευρωπαϊκό όσο και από το ασιατικό μοντέλο και για αυτόν τον λόγο επιβιώνει. Το ευρωπαϊκό μοντέλο χαρακτηρίζεται πολύ περισσότερο από την συνδικαλισμένη εργασία – και η Ελλάδα αποτελεί ακραίο παράδειγμα αυτού του μοντέλου.

Στην Ασία ο καθένας ευθύνεται για τον εαυτό του και για αυτό είναι πιο δυνατοί μαχητές από τη Δύση. Αγωνίζονται για να επιβιώσουν.

Για την ανάπτυξη

Η ανάπτυξη μέσω του χρέους δεν αποτελεί πια βιώσιμη επιλογή. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο δεν βλέπω σύντομα ανάκαμψη, γιατί το χρέος συσσωρεύεται και δεν γίνεται τίποτα για αυτό. Είναι σαφές ότι πρέπει να εφαρμόσουμε σημαντικές αλλαγές στην ευρωπαϊκή οικονομική νοοτροπία. Αλλά αυτή θα είναι μια πολύ χρονοβόρα διαδικασία. Υπάρχουν εδραιωμένα συμφέροντα που επιδιώκουν να επιτύχουν την δική τους στενή ατζέντα. Πάρτε για παράδειγμα την Ευρωπαϊκή Κοινή Αγροτική Πολιτική η οποία εφαρμόστηκε για να προωθήσει κάποιες συγκεκριμένες χώρες.

Για τα μέτρα λιτότητας που εφαρμόζονται στην Ευρώπη

Η λιτότητα που τώρα υπάρχει στην Ευρώπη δεν είναι σε καμία περίπτωση λύση. Αυτό που χρειαζόμαστε είναι η αναδιανομή των δαπανών. Και πρέπει να γίνονται δαπάνες οι οποίες θα καταυθύνονται στις επενδύσεις και την αναδιάρθρωση της οικονομίας. Δεν μπορείς απλώς να μειώνεις τις δαπάνες, γιατί τότε συρρικνώνεις και την οικονομία με μεγάλο κόστος που αντανακλάται στο ΑΕΠ. Πραγματικά πιστεύω ότι οι εργασιακές σχέσεις παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο. Αν δεν εφαρμόσεις ελεύθερες εργασιακές σχέσεις, τότε δεν θα έχεις επενδυτές,

ακόμη και αν υπάρχουν χρήματα. Θα σας δώσω ένα παράδειγμα από την ελληνική ναυτιλία. Στην Ελλάδα υπάρχει μεγάλη ανεργία και πολλοί επαγγελματίες έρχονται σε μας, ζητώντας μας να τους προσλάβουμε με μισθούς ισοδύναμους με αυτούς που παίρνουν οι Φιλιππινέζοι ναύτες του εμπορικού ναυτικού. Αυτό ισοδυναμεί με περίπου 2.000-3.000 ευρώ. Στην ελληνική αγορά εργασίας ο μισθός αυτός θεωρείται πραγματικά ένας καλός μισθός. Όμως, παρεμβαίνουν τα συνδικάτα και μας εμποδίζουν να τους προσλάβουμε, γιατί τα ίδια τα συνδικάτα έχουν θέσει τους μισθούς στα 4.000 ευρώ περίπου. Κατά αυτόν τον τρόπο, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν θέσει ένα εμπόδιο το οποίο δεν επιτρέπει στα άτομα που πραγματικά χρειάζονται εργασία να εργαστούν.

Η λιτότητα που τώρα υπάρχει στην Ευρώπη δεν είναι σε καμία περίπτωση η λύση. Χρειαζόμαστε αναδιανομή των δαπανών. Πρέπει να γίνουνται δαπάνες που θα κατευθύνονται στις επενδύσεις και την αναδιάρθρωση της οικονομίας.

Για τις αλλαγές που πραγματοποίησε η Danaos Corporation έτσι ώστε να προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα γρήγορα και αποτελεσματικά

Ο κλάδος μας συνδέεται άμεσα με την καταναλωτική ζήτηση, η οποία αυτή τη στιγμή είναι μειωμένη στην Ευρώπη. Το εμπόριο μεταξύ Ευρώπης και Άπω Ανατολής έχει μειωθεί, όπως επίσης και το εμπόριο μεταξύ Ευρώπης και ΗΠΑ. Όμως σε παγκόσμιο επίπεδο το εμπόριο παραμένει σε σχετικά υγιή επίπεδα. Είναι αλήθεια ότι το εμπόριο Ανατολής-Δύσης είναι πολύ σημαντικό για την παγκόσμια αγορά. Ωστόσο, σε άλλα μέρη του κόσμου, το εμπόριο αναπτύσσεται – όπως για παράδειγμα

στη Νότιο Αμερική. Παρ’ όλα αυτά, το γεγονός αυτό δεν αντισταθμίζει την πτώση στην ευρωπαϊκή ζήτηση. Αυτή τη στιγμή, η εταιρεία μας έχει ολοκληρώσει την επέκταση των νέων της εγκαταστάσεων. Προς το παρόν, τηρούμε στάση αναμονής και ταυτόχρονα προσπαθούμε να επιτύχουμε απομόχλευση. Έτσι μπορεί να περιγραφεί η τρέχουσα επιχειρηματική μας στρατηγική. Σε αυτό το περιβάλλον, οι περισσότερες εταιρείες επιδιώκουν ασφάλεια και σταθερότητα και δεν επιδιώκουν επέκταση. Για να είμαστε ειλικρινείς, είναι καλό να διαθέτει μία επιχείρηση υψηλή ρευστότητα. Αυτή τη στιγμή λειτουργούμε σε ένα περιβάλλον στο οποίο είναι πολύ δύσκολο να αναγνωρίσεις τους ενδεχόμενους κινδύνους. Η χρηματοδότηση είναι σημαντική – αλλά είναι πρωτοφανές το χάος το οποίο επικρατεί στο τραπεζικό σύστημα. Πώς μπορεί να αναπτυχθεί μια οικονομία χωρίς τραπεζικό δανεισμό; Είναι απλά αδύνατο. Θα ήταν προτιμότερο να δώσουμε χρόνο στη διαδικασία της απομόχλευσης, παρά να προβούμε σε βεβαιασμένες κινήσεις.

Πώς μπορεί να αναπτυχθεί μια οικονομία χωρίς τραπεζικό δανεισμό; Είναι απλά αδύνατο. Θα ήταν προτιμότερο να δώσουμε χρόνο στη διαδικασία της απομόχλευσης, παρά να προβούμε σε βεβαιασμένες κινήσεις.

Για τον κλάδο της ναυτιλίας

Υπάρχουν οριακές αλλαγές, αλλά αυτό που παραμένει αμετάβλητο είναι η δυναμική της ναυτιλίας. Αυτή η δυναμική είναι αναπόσπαστο χαρακτηριστικό του κλάδου μας. Στον κλάδο μας δεν μπορεί κανείς να προβλέψει με μεγάλη ακρίβεια την προσφορά και τη ζήτηση. Για αυτόν τον λόγο έχουμε και τόσα πολλά πλοία. Και είναι και το θέμα της Κίνας. Η κινεζική οικονομία θα εξακολουθήσει να είναι πρωτίστως εξαγωγική ή θα στραφεί

προς την εσωτερική κατανάλωση; Όποια και να είναι η εξέλιξη θα έχει τεράστιο αντίκτυπο στον κλάδο μας.

Για τον κλάδο της ναυτιλίας, το κύριο ζήτημα είναι η επίτευξη μιας ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης. Αυτή τη στιγμή, το θετικό στοιχείο, όσον αφορά τη ναυτιλία, είναι ότι λόγω έλλειψης πρόσβασης σε χρηματοδότηση, θα αποφευχθεί έκρηξη στην προσφορά. Σήμερα κανείς δεν κατασκευάζει καινούργια πλοία.

Οι εξελίξεις στον κλάδο της ναυτιλίας δεν σχετίζονται με την κατάσταση στην Ελλάδα. Ο κλάδος μας επηρεάζεται άμεσα από το τι συμβαίνει στον κόσμο. Ωστόσο, σκεφτόμαστε κάποιες εναλλακτικές επιλογές όσον αφορά τη μεταφορά επιχειρησιακών δραστηριοτήτων εκτός Ελλάδας – και είναι η πρώτη φορά που εξετάζουμε κάτι τέτοιο. Υπάρχουν και πολλές άλλες εταιρείες που σκέφτονται να μεταφέρουν την έδρα τους, καθώς υπάρχει έλλειψη εμπιστοσύνης και οι επενδυτές δεν θέλουν να επενδύσουν τα χρήματά τους στην Ελλάδα. Ελπίζω να αποκτήσουμε σύντομα και σαφέστερα την πεποίθηση ότι η Ελλάδα πρέπει να παραμείνει στην Ευρωζώνη. Αυτό θα δημιουργήσει σταθερότητα και ένα ασφαλέστερο περιβάλλον μέσα στο οποίο θα μπορέσουν να λειτουργήσουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Ο πρωταρχικός παράγοντας που θα καθυσχύσει τον κόσμο είναι η διαφάνεια. Καθώς είμαστε μια εισηγμένη στο χρηματιστήριο εταιρεία, η εξασφάλιση της διαφάνειας αποτελεί αυτονόητο καθήκον για εμάς. Είμαστε σε συνεχή επικοινωνία με τους πελάτες μας για να κατανοούμε τις ανάγκες τους. Τα πάντα συνδέονται μεταξύ τους.

Ο πρωταρχικός παράγοντας που θα καθυσχύσει τον κόσμο είναι η διαφάνεια.

Οι μεγαλύτερες απειλές για την παγκόσμια οικονομία

Η μεγαλύτερη απειλή έχει να κάνει με την έναρξη μιας οικονομικής στασιμότητας, η οποία με τη σειρά της θα ενθάρρυνε τον προστατευτισμό σε διάφορες επιχειρηματικές ομάδες. Η λύση στη στασιμότητα δεν είναι ο προστατευτισμός. Αντίθετα, η λύση βρίσκεται στις διαρθρωτικές αλλαγές που θα ενισχύσουν την παραγωγικότητα και την ευκαιρία για ανάπτυξη.

Η ιστορία έχει δείξει ότι οι οικονομικές συνθήκες μπορούν να πυροδοτήσουν έναν πόλεμο. Είναι αλήθεια ότι στο παρελθόν οι πόλεμοι είχαν οικονομικό υπόβαθρο. Όμως δεν θεωρώ πιθανή μια σύγκρουση μεγάλης κλίμακας. Είναι σε εξέλιξη πόλεμοι σε τοπικό επίπεδο – στη Μέση Ανατολή, την Ασία – αλλά όχι σε παγκόσμιο επίπεδο. Σήμερα η οικονομία είναι σε μεγάλο βαθμό αλληλοσυνδεδεμένη και υπάρχουν πάρα πολλά κοινά συμφέροντα. Όλοι προσπαθούν να κερδίσουν με οικονομικά μέσα παρά μέσω συμβατικών πολεμικών συγκρούσεων.

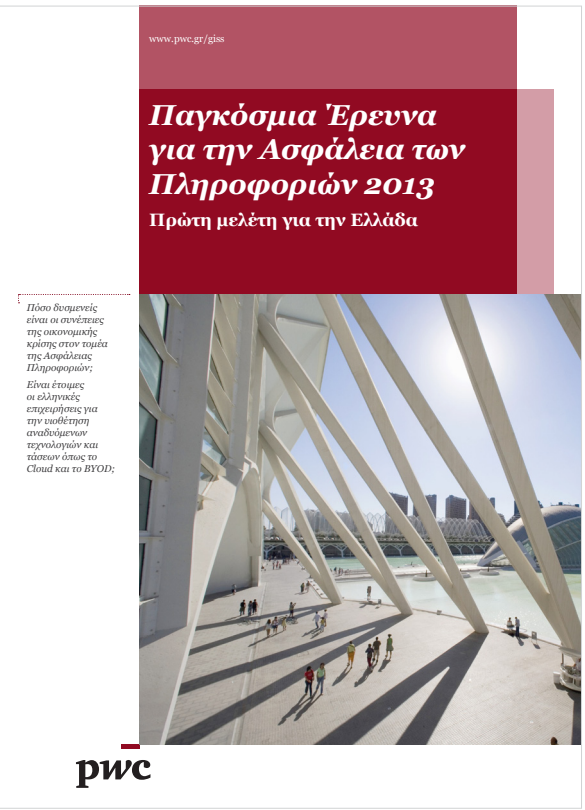
Μελέτες της PwC ελληνικού ενδιαφέροντος

Η ταυτότητα της έρευνας

Η 16^η Ετήσια Παγκόσμια Έρευνα της PwC για τους Διευθύνοντες Συμβούλους (PwC's 16th Annual Global CEO Survey), διεξήχθη στο χρονικό διάστημα Σεπτεμβρίου – Δεκεμβρίου 2012. Πραγματοποιήθηκαν 1.330 συνεντεύξεις σε 68 χώρες – ανά περιοχή: 449 συνεντεύξεις στην Ασία και στον Ειρηνικό, 312 στη Δυτική Ευρώπη, 227 στη Βόρειο Αμερική, 165 στη Λατινική Αμερική, 95 στην Κεντρική & Ανατολική Ευρώπη, 50 στην Αφρική και 32 στη Μέση Ανατολή.

Στην Ελλάδα συμμετείχαν 45 διευθύνοντες σύμβουλοι, πρόεδροι και ανώτατα στελέχη διοίκησης εταιρειών και οργανισμών διαφορετικών κλάδων του Ιδιωτικού Τομέα. Το 40% αυτών των επιχειρήσεων και οργανισμών είναι εισηγμένες. Δραστηριοποιούνται και εκτός Ελλάδος, κυρίως στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη αλλά και στη Δυτική Ευρώπη, στην Ασία, στην Αφρική και στη Βόρειο Αμερική. Το 31% είναι θυγατρικές πολυεθνικών. Το 29% των συμμετεχόντων είναι διευθύνοντες σύμβουλοι ή βρίσκονται σε άλλη ανώτατη διοικητική θέση στην ίδια εταιρεία πάνω από 10 χρόνια.

Οικογενειακές Επιχειρήσεις στην Ελλάδα

Ασφάλεια Πληροφοριών στην ελληνική αγορά

Παγκόσμια Έρευνα για τη Ναυτιλία

Σχετικά με την PwC

Η PwC Ελλάδας (www.pwc.gr) είναι κορυφαία στον τομέα των επιχειρηματικών υπηρεσιών και απασχολεί περίπου 850 στελέχη στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη. Αποτελεί μέλος του δικτύου των εταιρειών μελών της PricewaterhouseCoopers International Limited (www.pwc.com) - η κάθε εταιρεία αποτελεί ξεχωριστή νομική οντότητα - το οποίο εκτείνεται σε 158 χώρες και απασχολεί πάνω από 169.000 επαγγελματίες.

Στοιχεία επικοινωνίας

Μάριος Ψάλτης <i>CEO</i> 210 6874710 marios.psaltis@gr.pwc.com	Κυριάκος Ανδρέου <i>Head of Consulting</i> 210 6874680 kyriakos.andreou@gr.pwc.com
Αιμίλιος Γιαννόπουλος <i>Assurance Leader</i> 210 6874640 emil.yiannopoulos@gr.pwc.com	Μαίρη Ψύλλα <i>Head of Tax Advice & Legal</i> 210 6874543 mary.psylla@gr.pwc.com
Νικόλαος Πεγειώτης <i>Head of Deals</i> 210 6874452 nicholas.peyiotis@gr.pwc.com	Κωνσταντίνος Καρύδης <i>Head of Tax Management & Accounting Services</i> 210 6874050 constantine.karydis@gr.pwc.com

Πληροφορίες σχετικά με την έρευνα

Βίβιαν Τσαμαδού
Senior Manager
Marketing & Communication
210 6874613
vivian.tsamadou@gr.pwc.com

Η παρούσα δημοσίευση αποσκοπεί μόνο σε ενημέρωση για θέματα γενικού ενδιαφέροντος και δεν αποτελεί επαγγελματική συμβουλή. Δεν θα πρέπει να βασιστείτε στις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην παρούσα δημοσίευση χωρίς να λάβετε προηγουμένως ειδική επαγγελματική συμβουλή. Δεν παρέχεται οποιαδήποτε εγγύηση (ρητά ή σιωπηρά) αναφορικά με την ακρίβεια ή πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην παρούσα δημοσίευση, και, στο βαθμό που επιτρέπεται από το νόμο, οι PricewaterhouseCoopers AE και PricewaterhouseCoopers Business Solutions AE, τα στελέχη, οι υπάλληλοι και οι αντιπρόσωποι τους δεν αποδέχονται οποιαδήποτε ευθύνη και δεν αναλαμβάνουν οποιαδήποτε υποχρέωση για οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη δική σας ή τρίτου ή για οποιαδήποτε απόφαση ληφθεί με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην παρούσα.

www.pwc.gr/ceosurvey-greece